

Egy határozat hasznosított két sor, vagy annak helye egyszeri ligitálásnál 15 krajczár; többszöri ligitálásnál 10 krajczár. Bélyegjél külön minden ligitálás után 90 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdményeket elfogad Bécsben: Haszencslein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Scherzstätte Nr. 2 és Opeklik A. Wollzeile Nr. 22.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ-FORRÁS

Baló fővárosi vegyész és Bernáth J. tanorok vegyelemzése egy-behangzó eredményei szerint valamennyi budai, valamint bel- s külföldi keserűvizek között a legtöbb szilárd alkotórészt tartalmazza, és pedig a gyógyhatás elérésére névea eddig még el nem ért mennyiségben s oly kedvező összetételi arányban, hogy az okból enyhe íze miatt is mint leg- kellemesebb és leghatásosabb keserűvizek ajánlók elismerésre talál. Forrás nyomtatványokkal a városi bi- nyítványokkal ingyen szolgálunk. Ezeken viz kapható minden gyógy- tárban és fűszerkereskedésben s a forrárgazdagságánál Budapesten. Rendel. Bóned adagként egy fél pohár elegendő.

Esküt tehetek rá,

hogy csak **Orlicé Rudolf**, mennyiségűdös Berlin. (Wilhelmstrasse 127, most Stüllerstrasse 8) volt az, ki nekem **jelentékeny ternot** hagyott nyerni. En továbbra is fel fogom tudományát használni. **Forró köszönetet** neki, miután a csodától mentett meg. Bécs. Angermünd H. C., művezető. (Aláírás jegyzőleg hitelesítve.) 3524

20 esztendő köhögés, mell-, tüdő- és gyomor bajok a valódi Hoff-féle malátakészítmények használata által megszűntetnek.

A Hoff János-féle cs. k. malátakészítmény-gyárnak Bécsben, Graben, Bräunerstrasse 8. **Budapest, Kalap-utca 10.** 41-szer kitüntetve és nyolcszor 1876-ban legmagasabb helyen szabadkozva.

Gradina. Miután az Ön malátakészítménye csokoládéja gyöngy-gyomromra igen hasznosnak bizonyult, küldjön nekem ismét 2 fontot az 1. számból. **Kovács József**, plébános és szentszéki úrnök. — Az Ön malátakészítmény-egészségi sőre nem csak húsz éves köhögésemet szüntette meg, hanem utoljára meg is erősített. **Baró Eberhard**, alezedeles Gubenben. — Zempelburg, Marienwerder ker. Malátakészítményei nálam is majdnem csodálatos módon sikereseknek bizonyultak; egy emberöltő óta hurutos köhögésben szenvedtem, melyhez most 56 éves koromban jelentékeny testi gyöngység is járult. Az Ön malátakészítmény-egészségi sőrének hosszabb használata folytán nemcsak visszanyertem testi erőmet, hanem csodálatra méltóan régi köhögésem is megszűnt. **Kannitzer P. övegye**, szül. **Gutstätt**. — Répce-elak. Kérek postafordultával 1 1/2 font malátakészítmény csokoládét és malátá-mellczukorkákat. Be kell ismernem, hogy a készítmények köhögésemet nagyon csökkentették. **Kisfaludy Teréz**. — Domaraz (Csehországban). Miután önméni, ki idült köhögésben és gyomorhurutban szenvedtem, a jeles Hoff-féle malátakészítmény (melyet már kétszer hozattam) használata után jelentékeny javulást érez, kérek újabbban egy részt abból küldeni **Gürtler Lipót**, majorbérli. 3608

Figyelmeztetés hamisítás és utánzásokra: a Hoff János-féle ragjegyek az ausztriai és magyarországi cs. k. kereskedelmi törvényszék által bejegyzett védjegy létezik. — A nem valódi gyártmányokról ez hiányzik, valamint a lényeges gyógy-anyagok és pontos készítés sincs meg bennük.

ÁRAK:

Malátakészítmény-egészség-sőr palackja 60 kr. Lada és palackokkal: 6 palack 4 frt — 11 palack 6 frt 60 kr. — 28 palack 16 frt — 58 palack 32 frt. — 1/2 kilo malátá-csokoládé I. 2 frt 40 kr, II. 1 frt 60 kr, III. 1 frt. (Nagyobb mennyiségűnél árkedvezményekkel). — Malátá-csokoládé zacskója 60 kr. (1/2 vagy 1/4 zacskóval is kapható). — Gyermekek-táp-malátáliszt 1 frt. — Koncentrált malátakészítmény 1 palack 1 frt, 60 kr-ért is kapható. — Egy kész malátá-füredő 80 kr-ba kerül.

Gyári raktár és fő-letél:

Budapest, Kalap-utca 10. sz., bemenet a kapu alatt. Raktár: **Török József** gyógyszer-tárban király-utca 7. sz. a.

A valódiság biztosítása mellett!

Dr. Suin de Boutemard FOG-PASTAJA, 1 és 1/2 csomagokban, ára 70 és 35 kr. A fogaknak és foghúsnak legelőszőbb, legkényelmesebb és legmegbízhatóbb tisztító és fentartó szere.

Dr. Beringuier KORONA - SZESZE, (vagy a kölni viz quintsentiaja), 1 üvegcse ára 1 frt 25 kr. és 75 kr. Legkiválóbb minőségben mint kitűnő szagos- és mosó-víz és pompás gyógyerejű segélyszer.

Dr. Beringuier NÖVÉNYGYÖK-OLAJA, megpróbálva mint megbízható és olcsó szepítőszere a haj- és szakáll fentartása, erősítése és szépítésére s az oly alkalmatlan fejkörpa- és bőrmoh-képződés megakadályozására. Egy üveg 1 forint.

Dr. Hartung növény-hajkenőcse, élesztő és tápláló nedvek és növény-alkatrészekből a haj-növényt újraélesztése és föllevenítésére, a 85 kr.

Dr. Hartung Chinahéj-olaja, a legjobb chinahéjnak balsamos olajjakkal főzéséből, a hajfentartása és szépítésére; a 85 kr. Valamennyi fentebb elősorolt szab. cikk valódi minőségben a következő magyarországi raktárakban kapható:

- PESTEN:** Török József, gyógyszer-t. a sz. lélekhez; Jesovits M., gyógyszer-t. a magy. királyhoz; Scholz János, városi gyógyszer-t.; Kiss K., gyógyszer-t. a Kigyóhoz; Sztupa G., gyógyszer-t. a szent-téren; Wlaskik Ed., gyógyszer-t. Továbbá **BUDÁN:** az udv. gyógyszer-tárban, és Ráth P. gyógyszer-t. Tabánban. **Ó-BUDÁN:** Bakasi A. gyógyszer-t. és Prochaska J. kereskedésében.
- Alsó-Kubin:** Schlesinger Simon.
- Arad:** Elias Armin, Goldstein H., Rosznyay M. gyógyszer.
- Baja:** Kleinszencs és Babocs.
- Balassa-Gyarmath:** Havas Gyula, gyógyszer.
- Bartfa:** Toperczer Alb. Th.
- Berettyó-Ujfalu:** Vas Jenő.
- Brezsnóháza:** Zörnáló G. örkői gyógyszer.
- Csáktornya:** Kárász A.
- Czernovitz:** Schürich J., Gollchovszki J. gyógyszer.
- Debreczen:** Csanak J., Gerdy F., Berghofer Ist., dr. Roth-schneck E. gyógyszer.
- Eger:** Pillér József.
- Esztergom:** Radóczy M. F.
- Eszék:** Dienes J. G. gyógyszer.
- Fásst:** Hirsch David.
- Fülvár:** Nádhera Pál.
- Gölnicz:** Fischer K. E.
- Gyöngyös:** Vozary T. gyógyszer.
- Ménis F. gyógyszer.**
- Győr:** Némethy P.
- Gyula:** Örlé Ist. gyógyszer.
- H-Böszörmény:** Lányi M.
- Igló:** Halta János.
- Ipolyvás:** Winter Sándor.
- Kalocsa:** Horváth A. gyógyszer.
- Kaposvár:** Lajczák Gy.
- Kassa:** Eschwig és fia, Quirfeld, Münster Gyula, Strausz D.
- Megyer G. A.,** Wandraschek K.
- Német-Boksin:** Brayer Ad.
- Nyíregyháza:** Pavlovitz Em.
- Keekemet:** Molnár János gyász.
- Késmárk:** Scherfel Kornél gyász.
- Komárom:** Belloni A.
- Léva:** Bölemann E. gyógyszer.
- Lippa:** Csavarian Sándor.
- Liptó-Szt-Miklós:** Balló Lajos.
- Losonc:** Plichta Lajos gyász.
- Lőcs:** Klein Sándor.
- Lugos:** Schiessler Ant. fia.
- Magy. Fehérvár:** Feigl F.
- Magy. Hódmező:** Grigar F.
- Magyar-Óvár:** Czéh S.
- Mako:** Nagy Adolf, gyógyszer.
- Marzall:** Iszl Sándor.
- M-Vásárhely:** Fogarasy J.
- Miskolc:** Pastiner F., Mahr F. s. fekete kutya-hoz.
- Munkacs:** Horvitz S.
- Nadworna:** Dziembowski gyász.
- Nagy-Bánya:** Haracek József és fia.
- Nagy-Kálló:** Mandl Salomon.
- Nagy-Némethy:** Rosenfeld Ad.
- Nagy-Károly:** Schöberl K.
- Nagy-Kikinda:** Neuhold K. gy.
- Nagy-Mihály:** Albrecht Ed.
- Nagy-Rőcze:** Nandrássy M.
- Nagy-Szeben:** Albrecht A. és Stomel Sam.
- Nagy-Szombat:** Henkel K. F.
- Nagy-Várad:** Jankó J., Perltz L.
- Szeged:** Bauer József, Meák Gy.
- Barcsay Károly** gyógyszer.
- Háuffel Lajos.**
- Nyitra:** Kovács J., Tombor Kornél gyógyszer.
- Óroszháza:** Medveczki, gyógyszer.
- Panaszva:** Sábtorcz S. A.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Medveczki, gyógyszer.
- Sárospatak:** Sárkány F. gyógyszer.
- Pápa:** Beroniller József.
- Pécs:** Zsolnay E. és V., Zach K., Jecher testv., Kovács gyász.
- Pozsony:** Henrici F. gyógyszer.
- Sárospatak:** Med

tét egyaránt megnyerte, s tudományos műveltségének az irodalom terén is bizonyítékát adta, megírván a Szent István társulat által kiadott „Korkérdések” című könyvét. Püspöke Ranolder János azzal tüntette ki, hogy szent-széki jegyzői s püspök-titkári minőségben hívta őt oldala mellé.

Kovács Zsigmondnak a veszprémi püspök oldalánál s káptalanában csahamar előmeneteles pálya nyílt. Már 1851-ben szentszéki ülnökké, 1854-ben a püspöki iroda igazgatójává, s ugyanazon évben oldal-kanonokká (canonicus a latere) mozdítottán elő, mind több és több alkalma nyílt szép tehetségeit minden oldalról ki-tüntetnie s érvényesítenie mind abban, mit egy nagy püspöki megyének igényei tőle megkívánhattak, s a miknek teljesítésével püspöke megbizta.

Mint veszprémi kanonok csakhamar fokról fokra lépett előre. 1857-ben pápai főesperessé, 1858-ban a Szent Péterről címzett bodrogmonostori apátságapátjává, 1866-ban sümei főesperessé lőn. Kiténő tudományosságának legfelsőbb elismerése volt, hogy 1867-ben a királyi tábla praelátusává nevezetett ki, minek folytán lakását Pestre kellett áttennie, hogy itt, mint ez országos törvényszék bírója működhesse. S midőn a törvényszék alakítása következett, minélfogva egyházi ülnökségei megszüntetendők lőnek: Kovács Zsigmondot a királyi elhatározás 1869. január 26-án a Gíry György halála által üresedésben levő pécsi püspöki székre hívta meg, melyre június 25-én a pápai megerősítést is megnyervén, augusztus 15-én Esztergomban ünnepélyesen püspökké szenteltetett, s azon hó 25-én püspöki székébe be is igtattatott.

Midőn f. évi májusban a veszprémi püspöki székre helyzetetett át, előbbi megyéje fájdalommal vált meg tőle, míg az új, mely szülőmegyéje is egyszersmind, örömmel üdvözlö benne új főpásztorát.

SCHUSTER KONSTANTIN, a kassai új püspök, nem az irodalom és tudományosság, az egyházi szónoklat vagy a politikai élet terén nyert hírnévnek, hanem egyházkormányzati hivatottságának s e téren elismert érdemeinek köszöni ama magas állást, melyet jelenleg elfoglal.

Schuster Szakolczán, Pozsonyvármegyében született, 1817. július 31-dikén; 1840-ben pappá szenteltetvén, eleinte a kegyes tanító rendhez tartozott, s ebben mint gymnasiumi tanár, és mint a gróf Pálffy-családnál nevelő, sikerrel működött számos éven át. 1857-ben Kunszt József, a nagy alapítványairól nevezetes kalocsai érsek, egyházmegyéje papságába vette őt fel, s rövid idei káplánkodás után Baján, szentszéki jegyzővé, majd érseki titkárrá és könyvtárnokká nevezte ki Kalocsán, s ily módon maga közvetlen körébe vonta, hogy éles esztét, gyakorlatias érzékét s egyházi igazgatási képességeit hasznosíthassa.

Schuster e minőségeiben, rendkívüli szorgalma, körültekintő tapintata, alkalmazkodó modora s általában műveltsége által oly érdemeket szerzett s annyira kedvelté tette magát érseke előtt, hogy ennek folterjesztésére 1865-ben székesegyházi kanonokká nevezetett ki. Új állásában élénk tevékenységet fejtett ki a tanügyi terén; ő volt Kalocsán az első kanonoktanfelügyelő, ki az egész nagyterjedelmű

érseki megye népiskoláit kivétel nélkül mind meglátogatván, azok állapotáról ki-merítő terjedelmes jelentést tett az érseki hatóságnak.

Kunszt — s az utána kinevezett, de be sem igtattott Lonovics érsek halála után Haynald Lajos ulvén az érseki székbe, Schuster, sokoldalú képzettségével és szívós munkaképességével annyira megnyerte e kiténő főpap bizalmát is, hogy ez az összes érseki jószágok igazgatását reá bízta, 1869-ben. Ő ez állásával járó teendőinek fáradhatatlan tevékenységgel s ritka gyakorlati érzékkel, a legsikeresebben felelt meg, mind addig, míg ő Felsége által legközelebről kassai püspökké nem nevezetett ki.

Ismerve az új püspök eddigi életét s tevékeny szellemét, bizton remélhetjük, hogy minden gondját a kassai egyházmegye szellemi és anyagi ügyeinek felvirágoztatására fordítandja s hogy méltó leendő hazánk jótékony és érdemes főpapjai sorában állani.

Szuronyesata.

Jelt adott a Caesar... a kürt megfuvandó!
Kezdi a circenset... nyílik a sorompó.
Jobbkézt a vad lép fel, mely éhségtől bátor,
Balról borhevített, elszánt gladiátor.
Kurta kard, fehér fog esatog megdühödve,
Egy véres gomolylyá keverednek össze...
A bestia győzött!... nyalja véres ajkát.
Plaudite! elűző a Caesar unalmát!..

Nos, nem így vagyon ma? — Caesárnak nincs álma,
Felséges unalom a korona társa;
Lehangoltan sínyli a roncolt idegzet,
Tivornyáknál jobban, a sok államterhet!
Mulattatni lép föl népe és vitézi!
Hadjáték lesz! biztos pontnál ő is nézi!
Közreműködőnek kész a bajvívásra
Népével galántul, egy fejedelmi társa.

Ez aztán a játék! pompázik a szinpad,
Piros gyümölcsű fát, sárga kalászt ringat.
Mint barna seregély, prédálnivalóért:
Lepi el golyó-raj a szép bajvívó-tért.
Mit fegyvertűz, s ezer gépe a pokolnak,
Melyek szétpattanva szerteszét tagolnak!
Nem különös látvány! érdekét nem vonja:
A java csak most jön, most mennek szuronyra.

Villog a puskáknak kiöltött fulánkja;
Mint száznyelvű kígyó, sziszegnek egymásra,
S a hol találkoznak, a csata vonalon,
Rémítő sikoly kél, hallani borzalom!
A golyó hibázhat: a szurony nem téved,
A roszul támadót átűzi, ki védett;
Oh! nem kutatja a lelket, ölni áll! —
Csak a gyomorba tör, — s kirántja magával.

És jelöl, hogy itt folyt a szuronyesata,
Patak folyik hosszan, mely vérről árad;
Benne mint formátlan összegazolt féreg,
Vonaglanak együtt elhullott vitézek.
Százszerszer halnak egy percében, — de mind él,
Fintorult arcokat látta a rút színtér.
Oh! ha a haldokló korty vizet önthetne
A naptól égetett, kiontott belekbe!

Még mikor fátlyával az éj eltágadja
A szörny valót: hangzik a haldoklók jajja.
Bajtárs lesz az ellen e kínban és bűzben,
És ledöfik egymást irgalmas szívűen! —
S udvari haruspex a kidölt belekből
Caesárnak isteni nagyságot jövendöl.
S a két Caesar békét iszik a harcstéren,
Kezet fog, s egymást így szólítja: „Testvérem.”

Bartók Lajos.

Déryné naplójából.

XVI.

A mézes hetek és a menyegzői kéjtudás. — Ki írta a titkos levelet? — A mama áldása.

De most már nagy baj és zavar következett ismét. Leánykoromban nem is gondolkoztam arról, hogyha az esküvő és lakadalom megtörtént, — a férj haza viszi a nejét s a nőnek menni kell hozzá. Én pedig mindig házas családok embereknél voltam kosztol, szálláson és mégis — oh ostoba vakság! — soha se gondolkoztam férjhezmenetelről; ha Déry beszélt róla, elfutottam s ott hagytam, így hát az sem jutott eszembe, hogy nekem Déryhez kell mennem lakni.

Most már különben mindig vidám egemre nehéz sötét boru tornyosult!

Midőn reggel összegyűltünk a kávéhoz jól későn: elkezdődtek az elmézkedések reám és Déryre. Én csak hallgattam, vidám arcot mutattam, de lelkemben a bánat ült, magam se tudom most se igaz okát adni.

El kellett menni a templomba; felöltöztem beavatásra. Szép kis magyar csipkés főkötőt csináltatott Mérey konziliáriusné, azt a fejembe nyomták erővel, — ki nem állhattam a főkötőt soha, — s a mint föl-tették, hajfürteim hátul is mind kibujtak alóla. Olybá képzeltem magamat, midőn a tükörbe néztem, mint egy kondorhaju zsidó fiú, — de nem volt szabad letennem. Lángéknál volt az ebéd, de ott csak kevesen voltunk.

Ebéd után mondja Déry:
— Édes Rózám pakkolj össze! Egy pár óra mulva fiakerrel s egy hordárral eljövök s viszlek haza. Fáyék megirták, a szobámhoz még egy konyhát és egy kicsi kamarát is adnak s ott szabad szállásunk lesz. A berendezés a te dolgod lesz, mert nálam bizony elég legényesen találsz mindent.

Én csak rámeredtem s mondom: „Hiszen én itt vagyok kosztol és szálláson.”

— De csak nem maradsz itt, édes feleségem?

— Hát hol?

— Hát eljössz velem az „arany szitá”-ba.

— Én? soha! Én nem megyek magával egy szobába lakni.

— De hát akkor mi történik velem?

— Mondá Déry türelmet vesztve.

Mondom: „Hát maga ide jár kosztra s itt is épen ugy ebédelhet, mint a hova eddig kosztba járt.”

Ilyen éretlenségekkel töltök el a napok egész két hétig. Nem mentem a férjemhez: minden nap jobban iszonyodtam attól a gondolattól, hogy együtt lakjunk. Ő minden nap eljárt hozzánk ebédre, vacsorára, s minden nap csivódtunk együtt, s ő végre durva lett, én meg még hidegebb lettem hozzá, s meg is mondtam neki: „Csak kiüti magát a szeg a zsák-ból! Épen csakis így bájölhat el egy férfi egy leányt!”

Csak a Lángné közbelépte szakasztotta végét a vitának, ki megmondta nekem jó magyarán, hogy bizony nincs rendén, a mit teszek, és hogy ostoba gyerek vagyok. Déryt is intette, hogy türom-olajat igyék s hogy egy nővel szemben nem kell mindjárt hirtelen mérőg természetet venni gyakorlatba s több effélett.

Déry megbánta hirtelenkedését s kibékültünk, de elmenni hozzá csak nem akartam.

Egyszer nem jött el ebédre. Délután két órakor jön fagyasztó hidegséggel arczán, de azért csendes nyugalommal mondja:

— Édes Rózám! Két hete már, hogy rimáncodom: jöjj velem. Türelemmel vártam, hogy eszedre térsz. Most szedj össze mindent és jöjj!

Mondom: „Édes Déry, én nem mehetek.”

— Nem?

— Nem!

Déry kimegy, fölhev két embert, föl-fogatja velök három fiókos ócska sárga komótomat, bőrös ládát s leviteti. — Én csak álltam s néztem, mi lesz már ebből?

Ujra jön. Nem szól semmit. Összepakolja az ágyamat ő maga, — a mire én mindig olyan kényes voltam, — gyüri, csömösözi a többi után a rózsaszín paplanomat.

Ekkor már fölajdultam: „Jaj!”

— Hát miért nem jössz magad pakkolni szépen? — kérdi. De minthogy igen sok volt az ágynevelő, nem fért egy lepedőbe. Ekkor előveszi szép tiszta fejeérkál fodros ágyterítőmet s irgalmatlan kezekkel köti bele a többi ágynevelőt s küldi le...

Én nem akarok jobbnak látszani, mint vagyok. Már ez nem jellemállhatosság volt nálam, hanem megátalkodottság. Nem akartam hozzá menni lakni, és nem, és nem!

Déry körülnézett a szobában, meglátja a toilette-tükörmet az asztalkámon, viszi le az asztallal együtt. Még egyszer feljön s mondja:

— No a mid még itt széjjel lehetne, majd eljöhetsz érte, — azzal megfogja a karomat s vezetni akar le.

Én kirántom magamat s hátrálok.

— Most már mindened oda lenn van, — mondja, — ott a fiáker, ott áll a hordár; a taligája fölpackolva. Nem várokozhat. Térj hát eszedre.

Én felkiáltok:

— Vigye el mindenemet, csak engem hagyjon itt.

De ekkor már Déry fölkapott az ölébe, mint egy pehelypárnát — könnyű voltam nagyon, kicsiny és sovány, ő pedig igen erős ember s vitt, mint a forgószél, le a lépcsőn.

... Ha holdvilágos este lett volna, eszembe juthatott volna Schiller Leonorájából, midőn a szürke lovas viszi menyasszonyát a hideg puha sirba:

Lásd, mily fényesül a hold,
Oly sebesen megy a holt,
Jössz-e velem, kedvesem!

De hogy ez eszembe jusson, arra nem is volt elég időm, mert egy perc alatt lenn volt velem Déry, — s nem mondtam, hogy igen finom nyájassággal, — beleültetett a fiákerbe, a kemény posztó ülésbe zökkentve kis sovány csontjaimat.

De azért nem sért, — csupa megátalkodottságból, — de egy szót se szólunk egymáshoz.

Igy értünk az „arany szitába.”

Ő lehordatta a holmit, be helyezte, elrendezte a szobát, a hogy akarta, — én semmibe nem szóltam bele, nekem mindegy volt minden.

Csak egy kétségbejött körülményt vettem észre: nem volt csak egy ágy.

Mondja Déry: „Én már cselédet is fogadtam” s azzal kikiált az udvaron tul levő konyhába: „Maris! jere be, itt van a tensasszony, kérdezd meg, mit parancsol? Ott az ágy, vesd meg.”

Már a cseléd előtt nem akartam kimutatni, miként állnak a körülmények; de meg Déry hideg, parancsoló rendelkezése ellen se mertem hatalmaskodni, — egyszerű gyáva lettem, féltem, dobogott a szívem, s csak annyit észrevételtem:

— Nem fér az a sok ágy egy nyoszolyába, másikat kell még venni.

Erre azt felelte Déry röviden:

— Ráérünk!

Én a föld alá szerettem volna sülyedni s ágyamat négy székre parancsoltam magamnak készíttetni.

Esküvő utáni nap mentem Mérey konziliáriusnéhoz megköszönni a főkötőt.

Az utczán találkozom Katona Józseffel. Köszön, megállit. Ő is most érkezett Pestre.

Ő igen különös egyéniség volt. Nagy különöz, — mint szokás mondani. Szörnyű komoly mindig s igen rövid beszédű. Egy-egy szóval végzett mindent.

Midőn Bánk Bán-ját írta, ő Petur bánt a maga számára írta. Épen olyan volt az ő jelleme is. Azt nem engedte volna a világért se másnak játszani. Ő későbben játszott a szinpadon velünk is és igen jól játszott. „Abellino” című játékban játszta Abellinot. Ez a játék három szakaszban van, s három este játszódják, mindenik szakasza öt felvonás. Ő szeretett volna színész lenni, de organuma nem volt hozzá, igen orrából beszélt. Alakja elég csinos volt, sugár termettel; de arca nem volt szép. Gesztenyeszín volt a haja, de az mindig ugy állt, mint a szeg. Irt ő még más darabokat is, ugymint a „Karácsony éjszakáját” és a „Pestist”, de azt nem volt szabad előadni, ezt, miután elolvastuk, visszavette s nem jött többé elő.

Megállított tehát, a mint mentem s mondja: „Jó napot!” — Mondom nagy búsan: „Jó napot!” Ránéz a főkötőmre.

— Ezért nem felelt hát a levelemre?

— Micsoda levelére?

— A melyben szallagot kértem jelül.

— Hát maga írta azt a levelet? Én nem tudtam.

— Sok szerencsét Déryhez! mondá s azzal ment. Én is.

A mint benyitok a konziliáriusnéhoz, — még én egy szót se szóltam, — el kezd az öreg dáma szívéből kacagni, a nevetős Tóni rá szekundálni; hej! ha mertem volna, de a földhöz csaptam volna azt a főkötőt! De én csak álltam s néztem mindegyre.

— No, — mondja az öreg dáma, — itt van ni! Köszönjétek ludak, én is asszony vagyok! — Bizony, jó kis lány, még csak bodri tyuknak se ismernének el a ludak, nem hogy asszonynak. Hiszen a ki az utczán meglátja, azt hiszi, tréfából tette föl azt a főkötőt a fejére. Most még kisebb, hogy főkötője van.

Mondom sohajva: Hiszen bár ne volna!

Igy évődtek, így vagdalkoztak velem mindenfelé még jó sokáig az esküvőm után.

Vagy három hétig már együtt laktunk Déryvel, türhető közömbösséggel részemről. Én erőltettem magamat eléggé, hogy szívélyesebb és nyájassabb legyek hozzá: játsztunk, enyegeltünk, az udvaron kergetődtünk; de az én bensőmben hideg tél honolt. Én másformának szerettem volna teremteni egy kellemes házassági életet; de hogy az milyen legyen: nem tudtam volna megmagyarázni.

Egy napon hozzám jött Déry s nagy zavarok közt megfogja a kezem s mondja:

— Édes Rózám, bocssás meg nekem! én téged megcsaltalak. (Én csak néztem reá, mi lesz ebből?) Édes mamád nem irt nekem levelet és ő nem adott arra engedelmet, hogy megesküdjünk. De én azért kívántam siettetni az összekelést, mert féltem, hogy elveszítelek... De most már szerkeszt keresek, s holnap elutazom Jászberénybe, hogy mamádnak megmondjam: mi történt, hogy s mint történt, és hogy áldását kérjem.

— De hogy mersz anyám szeme előtt megjelenni, boldogtalan?! — kiáltám elképedve. — De hát még én, hogy merjem bevárni?! Mit fog az velem csinálni? Istenem, de szerencsétlen vagyok!

— Ne busulj, — mondá Déry, — majd csak kibékül, ha látja, hogy már nem lehet a dolgon változtatni.

Harmadnap mulva elutazott.

Több nap mult el így. Egyszer a mint elmerengve ültem az asztalnál, kitérül az ajtó s betoppan anyám.

Én ijedve ugrottam föl a divánról, de tekintete s következő szavai megakasztották lépteimet:

— No ifjasszony! oly hamar sietett fejkötő alá jutni, hogy még az anya helybehagyását se várta be?

Mindezeket oly sebesen és nagy hanggal ejté, a mit én nála soha se tapasztaltam ily mértékben, hogy nem is szólhattam; de végre mégis feléje mentem e szavakkal:

— Kedves anyám! én — s ezzel meg akartam kezét csókolni, de már akkor az a gömbölyű kis kéz akkorát csattant szegény kis sovány arczomra, hogy szikrákat hányt a szemem bele.

— Anyád?! — kérdé s pacs! a másik arczomra is. De már arra fölajdultam s ki akartam futni. De a cseléd behitta az asztalosékat a zajra, azok beléptek s nagy sokára, nagy nehezen lecsillapították.

Végre, midőn magához tért fájdalomából, rám se tekintve mondá:

— Küldjön ki, ifjasszony, hadd álljon be a szekér s pakkoljon le róla.

Szegény jó anyám! egy egészen meg-rakott szekérről jött rosz gyermekéhez, mind a mellett, hogy oly méltó fájdalommal volt tele a szíve. Mindent hozott a konyhára: zsirt, szalonát, egy sódort megfőzve, — tudta, szegény, hogy én azt nagyon szeretem, — lisztet, egy ketrecben pulykát, és több csirkéket.

Én édes jó anyám! a te arany-zived nem tagadhata meg magát, s én ma is megindulva gondolok e jelenetre, s még arra a különös módra is jól esik visszaemlékezni, a hogyan te édes anyai gondoskodásodat — betálatni jónak látad. Az igazi szeretet sugallata volt nálad az is.

— Nem akarom bevárni a vejem uramat, — mondá később, — hogy

KOZÁK PORTYÁZÓK TÁMADÁSA CSERKESZEK ELLEN GARBINA MELLETT, JUN. 22.

a mi áldásomat odahaza nem sikerült reá röptenem, itt tisztelesen reá szállítanám.

— Hát mit ért ezalatt édes mama?

— Mit? Hát csak azt, hogy éppen kenyeret sütöttem, — az a kis szolgáló nem bírta berakni, — és én éppen kezembe vettem a sütő lapátot, s csak betoppán Déry ur nagy vigán és kezét csókol. Kérem bámulva, de legkisebbet sem sejtve: „Nini

Déry ur! hol veszi magát Jászberényben?”

— „Nem „Déry ur“, anyám, kedves anyám! Bocsánatot kell mindenk előtt kérnem... De én már akkor nem álltam, a lábaimból egyszerre kifogyott az erő, lerogytam egy székre s mondtam: „Mit beszél itt összevissza? nem értem.“ „Azt, hogy én Rózát véghetetlen szeretem, s egy kis csellel éltem, hogy enyém lehessen, s most itt vagyok, kedves anyám bocsánatát

kérni és áldását.“ — „Anyai áldásomat? ejnye te (itt következtek a titulusok, melyek közt a legkisebb volt) te tolvaj, ki elraboltad gyermekemet, még te áldást mersz kérni?!“ Ekkor már visszatért lábaimba az erő, felugrottam, a lapát még mindig a kezemben, ráemelem, hogy majd reá rakom az áldást: „nesze itt az áldás!“ De midőn már a lapát reá akart hullani, már kiugrott az ajtón, szerencséjére, mert

BASIBOZUK KALAND A DUNÁN.

KÉPEK A HÁBORUBÓL.

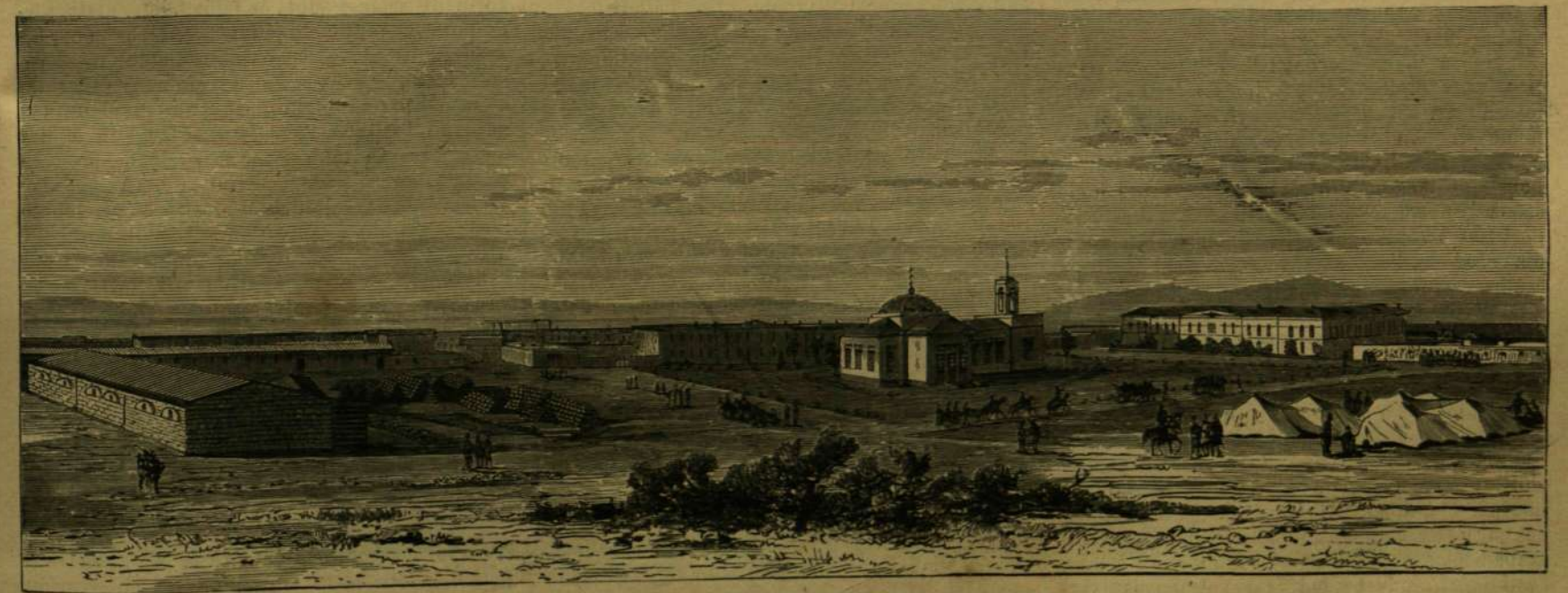
AZ OROSZOK ÁTKELÉSE A DUNÁN BRAILA ÉS GICSET KÖZT, JUN. 23-ÁN.

ÖNKÉNYTESEK TOBORZÁSA KONSTANTINÁPOLYBAN.

A CZÁRT A BOLGÁR PÜSPÖK ÜDVÖZLI PLOJESTIBEN.

ALEXANDROPOL, AZ ÁZSIAI OROSZ-TÖRÖK HATÁRNÁL.

KÉPEK A HÁBORUBÓL.

bizony úgy megkapta volna, hogy legőryed az áldás alatt.

Kezdődik életem boldogtalan-boldog epochája, mely egész következő életemre elhatározta sorsom vonalát, melyen akarva, nem-akarva haladnom kellett.

(E szakaszig nem sok, nem is lényeges kihagyásokkal közöltük Déryné naplóját, úgy hogy az csaknem folytonosnak tekinthető, s irónője életének gyermekkorától tizenhat éves koráig terjedő szakaszát öleli fel; mert tizenhat éves múlt csak, mikor férjhez ment. Az anyag, melyet a napló nyújt, oly bő, hogy csak könyvben merithető ki egészen, egy heti lap terét azonban meghaladja. Azért a közlést oly modorban, mint eddig folyt, most megszakasztjuk, s ezentul csak egyes részleteket szemelünk ki a naplóból, mely irodalmi és művészeti érdekű mozzanatokban ezentul következő részeiben, természetesen, sokkal gazdagabb is, mint az eddig közlöttekben volt.)

Képek az európai harcztérről.

I.

A czár útközöltése Plojstiben. — Az oroszok átkelése a Braila és Ghicet közti hidon. — Kozák portyázók átkelése a Dunán Grabinánál.

Ez alkalommal közölt rajzaink az európai harcztérről tüntetnek föl egyes mozzanatokot és jeleneteket az utóbbi néhány hét eseményéből.

A czárnak Plojstibe érkezése a Dunánál is gyorsítani kezdte a hadműveletek addig elég lassu menetét, mely Ázsiában annál gyorsabban rohamot előre. (Azaz hogy igazabban szólva: hátra.) A minden oroszok czárjának megérkezése Plojstibe az egész Oláhországot, s a síkjain elhelyezkedett muszka táborát nagy izgatottságra hozta. Oly fényes fogadtatást terveztek számára, a milyen oly nagy urat és annyit „elnyomott nép” reménybeli „fölszabadítóját” méltán megilletet. Hanem azon mégis csodálkozni lehet, hogy az ilyen hatalmas népszabadító miért fél annyira még saját árnyékától is, hogy a vonat, melyen Oláhországba utazott, úgy körül volt véve mindenféllel őrizettel, mintha csak toloncz vonat lett volna?

De a türelmetlenség legyőzte a czárban a félelmet, s lement az ember, a ki azt mondá magáról, hogy „ő birodalmában az egyetlen, a ki a békét ohajtja.” lement a harcztérre, hogy siettesse a hadműveleteket; mert ez a lassúság őt nem engedi aludni, idegessé teszi és nem tud megnyugodni addig, míg ezirvel nem ölik egymást rakásra az emberek.

Plojstiben a czárnak lelkesült polgári, politikai vagy diplomáciai (a hogy tetszik) fogadtatása után következett az egyházi, mely a maga nemében épen oly diszes és alázatos vala, mint a világi fogadtatás. A bolgár papság, minden a bolgár püspökkel, s fölfegyverkezve mindenféle szent könyvekkel és feszületekkel, cifra csoportozatot képező nagy tömegben járult a hatalmas czár elé, köszöntet mondva neki az általa czélba vett fölszabadítási nagy munkáért. Hogy a bolgárok mint értelmezik vagy miként lesznek kénytelenek értelmezni és tapasztalni e rég várt „fölszabadítást”, világsan érthetővé tette a bolgár püspök az által, hogy kényerret, sőt és földet adott át a czárnak, mi a föltétlen meghódolás jele szokott lenni a szláv népeknek. Ezután a püspök oly beszédet olvasott fel a czár előtt, melynek értelme oda ment ki, hogy a hazajöböl, „kiuzott” (!) bolgárok egészen boldogoknak érzik magukat, midőn megláthatták fölszabadítókat és köszöntet mondanak neki a segítségért, melyet a bolgár nép oly epvedre várt az orosz czártól és orosz testvéreitől. Egyik rajzunk az czárnak ezt az egyházi fogadtatását tünteti fel.

A czár megérkezése után az események gyorsabb, legalább előbbi menetkhoz hason-

litva, gyorsabb fejlődésnek indultak a Duna partjain. A rombolás örögi műve megkezdődött a folyam tulsó partján emelkedő várak és városok ellen és biztosan lehetett várni, hogy a roppant bombázás az átkelés megkezdésének akar mintegy előpostája lenni. Az átkelés június 21-én csakugyan kezdetét is vette, s két rajzunk e fontos haditény nevezetesebb mozzanatait tünteti föl.

Braila és Ghicet közt az átvezető hid elkészítésén már hetekkel azelőtt éjjel-nappal dolgoztak az orosz csapatok, s mikor az roppant fáradság után elkészült, a június 21 és 22-ke közti éjen az oroszok részint a hidon, részint osónakokon csakugyan átkeltek a Dunán. A Zimmermann tábornok vezényelte alatt átkelt orosz sereg a 14-ik hadtest 18-ik dandárja volt, s egyenesen Maesin felé tartott, melynek várőrsége csak egy század török katonaságból, s két ütegből állott. A törökök a halászbárkákon, tutajokon és aprób gőzhajókon közeledő orosz csapatokat egy darabig ténlenül nézték, hagyták működni, s csupán akkor kezdetek nagyon heves tüzelést, mikor azok már partra szállottak. Ámde a partra szállással még nem volt minden elvégezve. A roppant esőzések, s a Duna áradásai egészen víz alá helyezték a partvidéket, úgy hogy az oroszok csak szerfölött nehezen mozoghattak egyetlen könnyű ágyúüteggel. Így tehát a vakmerő vállalat meg-husitása igen könnyű dolog lett volna. De a törökök későn kezdték a komoly ellentállást és noha oroszai bátorsággal harcoltak, utoljára mégis kénytelenek voltak engedni az oroszok tulnyomó erejének. Az oroszok iszonyu veszteségek árán jutottak minden egyes magasabb pont birtokába. Miután a véres küzdelmek sorsa eldőlt, megkezdtek az oroszok a czár szemei előtt a komphidon való átkelést Brailából a Dobrudzsába, hol inkább a vidék barátságos földje és sara, mint a török katonák ébersége, maig fogva tartja őket.

Az átkelésre vonatkozó rajzaink közül az egyik a Brailából Ghicsetig készített komphidat és az ezen átvonuló muszka serget mutatja. A kép bal felőli szögletén a háttérben Garbina nevű falut kell odá képzelnünk a körülrte emelkedő magaslatokkal, melyeknek körvonalai a rajzon tisztán kivehetők. Itt heves küzdelmek voltak, míg a 14-ik orosz hadtest 18-ik dandárjának Szukoff vezetésével sikerült e magaslatokat a törököktől elfoglalni.

E véres küzdelmekből egy más rajzunk tüntet föl élénk jeleneteket. Mindenekelőtt kozák portyázók keltek át Garbina faluval szemben, hogy az ott felállított cserkeszeket visszaüzzék. A küzdelem alig gőzoltalt mosárok és nádasok közt folyt, s a kozákok tulnyomó ereje következtében a cserkesz lovasság vereségével végződött. Ezután vett kezdetét a garbinai magaslatokért folytatott véres csata két orosz zászlóalj (1500 ember) s a dombokat védő csekély számú cserkesz és nizam (gyalogság) ellen. Az oroszok négyszer támadtak és a támadást a törökök háromszor verték vissza, míg végre a tulnyomó erőnek itt is engedniök kellett.

Visszatérve a komphidat mutató rajzunkhoz, a balszögletből kissé jobb felé haladva, szintén a kép háttérében, két falu körvonalai látszanak; e falvak egyike Zizila, másika pedig a törökök által rommá bombázott Ghicset. A hidtól balra árva által elöntött és szétrombolt házak romjai vannak. A kép közepe táján a Dobrudzsai hegyek emelkednek, mi a jobb oldalán, a vízzel körül vett brailai vasuti töltéssel átellenben az öreg Duna egyik ága, továbbá Maesin város és a Filipoí sziget körvonalai vehetők észre. Végre a kép előterében jobbfelől a brailai kikötőhöz vezet vasut töltése, közből a tutajhid, balra pedig a gerendákra és karokra épített s a rögtönzött komphidhoz vezető nagy töltés látható.

II.

Basibozukok haland a Dunán.

Az előcsatározások, portyázások, előőrsi csatapaták az Aldunánál már jóval előbb kezdeteket vették, mint a tulajdonképi komoly hadműveletek. Mintha kölcsönösen ingerelték volna egymást, hol a kozákok keltek át részint osónakokon, részint csak egy löháton usztatva a Dunán, hol a cserkeszek és basibozukok adták nekik vissza hasonló módon a látogatást, mely többnyire néhány emberlebbe került, s arra szolgált, hogy az ellenséges tábor föllármázzák

és hadállásai elárulására bírják, vagy csupán arra, hogy egy kis friss zsákmányt ejtsenek.

A basibozukoknak egy ily látogatásról való visszatérését mutatja egy mai képnök. Ez eset részletesen le volt írva annak idején a „Háboru-kronikában.” Kétszáz basibozuk egy kis gőzessel és hat bárkával Ruscsuk fölött csendben, titkon, éj idején átkelt a Dunán, ott kiszállva, egy oláh őrtanyát megleptek, s az ott talált őrizetet lekonzokták. Aztán följebb hajóztak, hol kozák őrtüzeket láttak. De ezeket már nem sikerült meglepniök; észrevették őket s heves puskatüzelést fogadták. Visszaforodtak tehát. Utközben azonban kolomphang, marhabőség és lönyerítés úté meg füleiket az oláh part felől. Megállottak, öt ember kigázolt a partra, s azzal a hiral jött vissza, hogy ott több szára menő ló, szarvasmarha és birka legel néhány pásztor őrizete alatt. Azonnal kézből volt nálók a csatater. A part mentében két fa állt, elhatározták, hogy a két fa közt behajítják a zsákmányt a folyóba. A gőzös és a bárkák úgy helyezkedtek el, hogy a marha el ne széledhessen. A csapat aztán körülkerítte a csordát, elfogta a pásztorait, s borzasztó lármával neki hajtá az egészet a Dunának. Az, mintha farkas vette volna üzőbe, vesztett futással rohant a part felé. De a víznél a legelőszőr oda ért állatok meghökkenve állottak meg; csakhogy a mögöttök jövő üzeve, veretve, lövetve betaszították az elsöket a meredek partról, s néhány percz mulva ott vergődött ló, bivaly, téhen, ökör, birka összegomolyodva a vízben, újra ki akarva kapni a partra. De az időközben meg-népesült sájkák ellátták utjokat, s a prűszkölő állatgomoly fejté a tulsó part felé fordították. Nem sokára száz meg száz mindenféle állatfajból álló tömeg uszott alá a vízben, a tulsó partra tartva. Sok állat kifárva, elmerült, odavesztett, de a legnagyobb rész még is kivergődött a tulsó parton, hol örömjongás fogadta a gazdag zsákmánnyal visszatéröket.

III.

Toborzás Konstantinápolyban.

Háboru idején a török hadseregnek igen jó szolgálatot tesznek az ugynevezett rendetlen csapatok is (önkéntesek: szipahik, beduinok, basi-bozukok stb.), melyek a török birodalom legkülönbözöbbrészeiből gyűlnek össze. Mihelyt az országot veszély fenyegeti, rendelettel küldenek szét Sztambulból a vilajetek kormányzóihoz, s bizonyos összeget is becsánhat rendelkezésükre, hogy a meghatározott számú katonaságot összerobozzák. Erre a tartományi kormányzó a vilajetokban lakó törzsfőnökökhöz fordulnak, s kezdetét veszi a toborzás. A kiüldött pénzből a szegény önkényteseknek édeskeves jut, mert azon többnyire a kormányzó és törzsfőnökök szoktak szép csöndesen megosztani. Hanem azért a toborzás többé kevésbé sikerül s önkénytesek szép számmal jelentkeznek.

Az ily toborzásnak természetesen Konstantinápolyban van legtöbb sikere, hol minden a kormány szemei előtt és felügyelete alatt történik s a beállt önkénytesek az előpénzt is azonnal és legkisebb hiány nélkül megkapják. Ez idő szerint a konstantinápolyi szeraskieratusban (hadügyminisztérium) majd minden nap van toborzás. A nagy négyszögletű épület térs udvarán több sátor van felüve, melyekben a toborzás szakadatlanul foly. „Az eljárás” — írja egy angol hirlaptudósító — „a lehető legegyszerűbb, s csupán annyiból áll, hogy egy hivatalnok egy papírdarabot mutat elő az önkénytesnek, melyre a szolgálati kötelezvény van írva. Ennek fölolvasása után az önkénytes tintába mártja ujját s oda nyomja azt a papírra, melyre a neve föl van írva.” Az egész jelenet, melyet rajzunk tüntet föl, rendkívül érdekes és festői, az önkénytesek sokféle neptyusza és nemzeti öltözete miatt, minthogy ilyenkor a három világrészben fekvő nagy birodalom minden részéből sereglenek össze önkénytesek Sztambulba.

A basi bozukoknak beállt önkénytesek kis része lovasságot, nagyobb része azonban rendetlen gyalogságot képez, mely igen gyarlón van fölfegyverkezve, s még gyarlóbban fegyelmelve, úgy hogy rendes hadi műveletekre főleg nyílt téren alig alkalmas. De annál megbecsülhetlenebbek az ily önkénytesek a guerillaharcokban. Sem fizetést, sem élelmezést nem igen kapván, hogy fenntarthatassák magukat,

egészen a vakmerőségig megy bátorságuk, melylyel az ellenség földét bekalandozzák, s tömérdek kárt okoznak ellenfelöknek. A krími háboruban angol tiszték vezetése és fegyelme alatt e basi-bozukok kitűnő katonák voltak, de akkor fizették is őket rendesen, s a legszigorubb tábori fegyelmek alá fogták.

A többi — nem basi-bozuk — önkénytesek a török hadseregnek igen becses és jól fegyelmzett függelékét képezik. Többnyire mind lovasok, s legnagyobb részők Arabia beduin törzseiből kerül ki. Szervezetök az otthoni törzrendszernek felel meg, s minden törzset saját főnöke vezérel, ki a táborban is azt a szigorú fegyelmet tartja meg felettök, mely alatt otthon szokták tartani az arab főnökök saját törzseiket. Csakis főnökeik beleegyezésével állhatnak be katonáknak, s mint nagyon kitűnő lovasok, egyéb guerilla-műveletek alkalmazásával rendkívül sikeres szolgálatokat tesznek az ellenség folytonos zaklatása, üldözése, s véletlen megrohanása által. A szent háboru kihirdetésének híre nagy számmal özönlöttek az önkénytesek az ázsiai török hadseregbe, s valószinű, sőt bizonyos is, hogy Mukhtár pasát ők segítették oly fényes győzelmekre az elbizakodott muszka csapatok fölött.

Alexandropol vára Orosz-Örményországban.

A legjobb karban levő országot a Kaukázusból ázsiai Törökországba Alexandropolon, a kaukázusi orosz-török határszél egyik legfontosabb orosz erősségén vonul keresztül Ardahan, Karsz és Erzerum felé. Loris-Melikoff tábornok tehát ezen az uton tört be a török területre az ázsiai orosz hadsereg zömével, s Alexandropol városa és vára tartja őt és három hadtestben működő csapatait összeköttetésben a Kaukázussal és Oroszországgal. Tiflisztől Alexandropolig a távolság körülbelül 170 ang. mfd, míg az utóbbi helytől Karsz 40, Erzerum 140 ang. mfdnyire van. Alexandropol tehát nemcsak földrajzi fekvése, hanem az említett főtut miatt s főleg rendkívül megerősített voltánál fogva is szerfölött fontos hadműködési pontnak és alapnak tekinthető.

Alexandropol Gumri nevű szétrombolt örmény város helyén terül el az Arpa-csaj két kis mellékpartjára mellett Erivántól északnyugatra s a Georgiából és Imerithiából alakított eriváni kormányzóság egyik kerületének székvárosa. A Shuragel nevű termékeny síkságon fekszik, mely a tenger szine fölött 6000 lábnyi magasságra emelkedik, s ezért a városnak déli fekvése daczára is oly hideg égalja van, hogy télen a város környékén szabad ég alatt sokszor találunk megfagyott embereket. Alexandropol Erivántól mellékutakon 100, postauton 180 wersztnyire van. Mostani nevét e hely 1840-ben kapta, mikor az új határerősség alapkövét Miklós czár uralkodása alatt letették. Az előtt, mint említettük, Gumri vagy Humri nevű örmény, illetoleg török városka fekiült itt, mely történeti tekintetben szintén nevezetes hely volt, mert 1804, 1807 és 1809-ben ütközetek voltak mellette, melyek részint a törökökre, részint a persákra nézve kisebb-nagyobb vereségekkel végződtek. Paskiewicz is győzött itt 1828-ban. Utoljára 1853. október 31-én volt itt csata, melyben Bariatinsky vezetésével az oroszok maradtak győztesek.

A legutóbbi népszámlálás szerint Alexandropolnak 17,000 lakója volt, kik közül több mint 15,000 örmény, a többi orosz, görög, tatár és zsidó. Négy temploma közül egy a keleti orthodox, kettő a gregorianus örmény, s egy a katolikus felekezetűeké. Van e városban egy kerületi iskola, egy kórház, egy katonai élelemtár s egy öraktrár, vesztgintézet, vámház, 36 gyár, szappanfőzdék, szeszgyárak, stb. Lakói földművelésből és selyemtenyészésből élnek s ők közvetitik a forgalmat Eriván, Tiflizz és Törökország közt. Az iparágak közül az aranymivesség s a ruhának selyemmel való művészies kihimezése virágzik leginkább. Az összes kézi mesterségek évi jövedelmét 160,000 rubelre teszik. Minthogy a város épen a török határon fekszik, Karszszal és Erzerummal jelentékeny külkereskedést folytat és az említett helyekre sok bört, kényeret, barmot, gyapjút,

gyapotot és rizst küld ki, melyekért cserébe fát, dohányt és gyapotszőveteket kap, úgy hogy e külkereskedelem évenkénti ki- és beviteli forgalmát 350,000 rubelre becsülik.

Alexandropol várát a városból hegyszakadékok választja el, s az oroszok e várat legújabb időben hatalmasan megerősítették. Sir Arthur Cunyngame szerint számos nagy kaliberű Krupp-ágyu van ott készletben; de azért a keleti oldalon, a város és a hegyszakadék felől mégis megközelíthető. Roppant mennyiségű hadi és élelmi szer van felhalmozva itt az ázsiai orosz hadsereg számára.

SERVADAC HECTOR

KALANDOS VANDORLASA A NAPRENDSZEREN ÁT.

VERNE GYULÁTÓL.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Uj s váratlan tudósítás.

A hőmérsék azonban folytonosan csökkent, s már 15—16 cels. fokra szállott le a fagyponat alatt. Azon arányban csökten a nap fénye, világa is, mintha folytonos napfogyatkozás által volna elfátyolozva. Lehetetlen, hogy mind ez ne hatott volna a kedélyekre is, melyeken gyakran kezdett erőt venni a csüggedés, a mely ellen saját jobbvoltokért erőlesen kellett küzdeniök. De hiába, a földet, népei zajos tevékenységét, a társadalmi vásár élénkségét, melytől most el vannak szakítva, száműzve, nem verheték ki fejökből, s önkénytelenül megújult lelökben a kérdés: látják-e valaha viszont egykori szülőföldjüket, melytől annyi millió mértföldnyire ragadta el — és sodorja folyvást még tovább — egy megmagyarázhatatlan balvézget...

Bár a helyzettel tisztában csak Servadac, Timaseff és Procop hadnagy voltak az egész társaságban, a többinek is volt a felöl elég sejtelve, hogy a világ történelmében páratlan helyzet nyomasztó sulya alatt, bár öntudatlanul, ők is szenvedjenek, kételyekbe merüljenek, — a mi végre is veszélyessé válhatott volna. Rajta kelle tehát lenni, hogy elfoglaltják, szórakoztassák őket, bármilyen módon is. A korcsolyázás is egyike volt a szórakozás eszközeinek, s abban az egész telep a legnagyobb kedvteliséssel vett részt.

Önként értetik, hogy ha azt mondjuk is „az egész élet” — ezt a Hakkabut Izsák kivételével kell érteni. A zsidó, az idő zordsága daczára, távol tartotta magát a Nina-kaptártól, s a *Hanzán* maradt. A többieknek, meg levén tiltva vele közeledni, senki sem kereste fel őt hajóján. De egy vékony füstoszlop, mely hajója kéményén folyvást kiemelkedett, bizonyoságot tett róla, hogy ott van, életben van, s kézszebb még költségre is keverni magát, s fütőszert fogyasztani (holott a többiekkel ingyen melegekedhetett volna) mintsem oda hagyja kincsei őrzését.

Különbön mind a tartane-, mind a göelette-nél gondoskodva volt róla, hogy a tenger megfagyásával kárt ne szenvedjenek, s a jég nyomása szét ne rombolja oldalait. A jeget körül kivágták mellettök, s a mint a víz felemelte, az új fagyás a hajó teknője alatt jöven létre, a tul-ságos nyomás megszűnt oldalaira. Köröskörül a tenger mindenütt be volt fagyva — egy határtalan jégmező minden irányban. Csúpan azon rész, a hol a vulkán lávíja csendesen, de folytonosan ömlött a tengerbe, állott ellen a fagy erejének, s ott egy kerek tó maradt a jég közepette, mely közepén a forró látától szünetlenül gözölgött, szélein pedig meleg volt, s fokozatosan ment át a hidegbe, egész a fagyásig. E kerek tóban akár halászni is lehetett volna, de — mint Ben-Zouf mondá — a halak itt már előre is meg voltak sülvé.

Ápril első napjaiban az idő megváltozott, az ég beborult, a nélkül, hogy engedett volna. Általában, úgy látszott, a Gallián a hőmérséklet nem a légköri viszonyoktól függött, hanem egyedül a naptól való távolságtól volt feltételezve, s bizonyos határok között állandó maradt.

Az e napokban keletkező vihar nem is hozott sem esőt, sem havat, csak irtóztató erővel dühöngő szelet. A mint ez a láva-öntő kráterbe behatolt, a helyett hogy annak tűzét kioltotta volna, még dúsabban látván el élenyvel, nagyobb lángra gerjesztette a központi tüzet.

April 4-kén a hold megújult, s ismét látható lett, vékony sarló alakjában. Ezt előre is lehetett várni, előbbi változásai után; a Galliá lakói mégis egész megnyugvást éreztek, hogy éjeik világító csillagát nem kell ismét elveszítelniök, s most már várhatták, hogy rendesen fogja végezni szolgálatát a Galliá körül.

Emlékeztünk meg, hogy a Gallián létező összes madárvilág, minden más tenyészetes hely hiányában, a kunyhószigetre gyülekezett volta a még termékeny napokban, ott eleséget találva magoknak, s pusztítva a vetéseket, Ben-Zouf nagy bosszuságára, s folytonos üldözése daczára. De a hideg és fagy beálltával a kunyhósziget előbb zöld felületét is vastag hóréteg borította el, mely csakhamar jégsíksággá fagyott össze, úgy hogy a ma-larak nem voltak többé képesek sem karmaikkal, sem csőreikkel kikaparni a havat, s alóla táplálékukat. Ennél fogva, ösztönüknek engedve, seregestül vándorolni kezdetek ismét, s ezenként és ezenként érkeztek a még egyedüli meleg tárra, a Vulkan közelébe.

E darab föld nem adhatott ugyan nekik merő sziklás talajáról semmi táplálékot; de legalább lakott föld volt, s az állat ösztönszerűleg vonzódik oda, a hol az ember él. A Galliá madárvilága is, nem hogy került volna az embereket, inkább sietett közelébe. A naponta kibótt hulladékok egy percz alatt eltüntek mindig, de koránt sem voltak elegendők annyi ezernyi élő lény táplálására. A szükség annyira növelte bátorságukat, hogy nem sokára még a sziklaelárlang belsejébe is be mertek röpülni.

A lakók kénytelenek voltak ismét vadászni az alkalmatlanná váló vendégekre. Legalább ez is szórakozás volt egyhanzu életökben. A madarak oly nagy számmal voltak, mint egy ellenséges invázio, s annyira kiéhezettek és annál fogva is kapzsiak, hogy az embernek a kezéből is kiragadták a falatot, alig lehetett őrizkedni tőlök. Kövekkel dobáltak, puskával lövöldöztek utánok, s végre egész rendszeres hajtó vadászatot kelle rendezni ellenök, melyben természetesen Ben-Zouf volt az intőző. Mivel sok oly madár is volt a többi közt, melynek husa izletes volt, természetes, hogy a vadászat leginkább ezekre irányult.

Végre a csend és rend vissza kezdett térni a Nina-kaptár szikla-termeibe. A betolakodó szárnyasok közül egy pár száz a sziklaüregek setétebb meneteiben megfészelt, a többiek el voltak riasztva, vagy leoldóvs. Azok, a melyek benn meglepedtek, meghonosultaknak tekintéven magokat, a kivülről betolakodó új jövevényeket úgy üldözték, mintha a vadászatra betanított sólymok volnának.

Egy nap, ápril 15-kén, a fő üreg nyílása felöl segélykiáltások hallatszóttak, melyekben a kis Nina hangjára lehetett ismerni.

Pablo megismerte a hangot, s megelőzve Ben-Zoufot, kis barátjáná segítségére sietett. — Jöszte, jöszte! — sürgette ez. — Mind-járt megölik!

Pablo odaérve, néhány hatalmas göelándót (tengeri madarat) látott, harcban a kis Ninával. Bot levén kezében, közéböik csapott s nagy előre is meg voltak sülvé.

nehezen szétützte a rablómadarakat, bár maga is kapott csőreiktől néhány erős vágást.

— Mi bajod, Nina? — kérde védenézétől.
— Nézd csak! — felelt ez, egy kis madárra mutatva, melyet gyöngéden szorított kebeléhez.

E percben Ben-Zouf is odaért s elvette a madarat a kis leánytól.

— Hiszen ez galamb! — kiálta föl.

Az volt, még pedig posta-galamb, mert szárnya végei, belső oldalukon tompa ivalaku görbülettel bírtak.

— Hohó! hiszen zacskó van a nyakában! — folytatta a következő percben; s azonnal gyorsan sietett befelé és a leletet Servadac kezébe tette le. Az urak mind együtt voltak a főteremben, s örömteljes meglepetéssel fogadták a nem várt jövevényt.

— Tudósunktól új hír, bizonyosan, — szólt Servadac. — Miatán a tenger be van fagyva, úszó üvegek helyett galamb által tudat magáról. Annál jobb.

A galamb nyakán függő kis zacskó egyik sarka a rabló-madarakkal való küzdelemben megsérült s így nem csoda, hogy a benne levő papír egy része is le volt szakadva. Ennyit lehetett olvasni róla: „Gallia.

„Március 1-től április 1-ig tett út 27 millió mérföld.

„Naptávol 76 millió mfd.

„Nevinát röptében fogtam el.

„Az élelmi szerek fogyatékon és...”

Több nem volt olvasható. S a mit leginkább vártak: a kelet helye, melyből megtudhatták volna, honnan jönnek e rejtélyes tudósítások s hol tartózkodnak az írójuk — most is hiányzott, mint az előbbi két tudósításon.

— Mily szerencsétlenség! — kiálta föl Servadac egész elkedvetlenedve. — Élelmi szerei fogyatékon s még sem siethetünk segítségére, mert nem tudjuk, merre, hol tartózkodik, derék honfitársunk! Mert hogy francia: bizonyos; mostani levelében már egy szó sincs idegen.

Egyszerre a kis Nina, ki ismét ölébe vette a madarat s gyöngéden simogatva, szárnyait terjesztgette: örömmel sikoltott fel.

— Ah! Ben-Zouf, jöjön csak, nézze csak!

A madár bal szárnyának belső felén, tisztán kivehetőleg, bélyeg-lenyomatban egy szó volt olvasható; de ez egy szó épen arra a kérdésre adott feleletet, a mi legjobban bántotta a szikla-üreg lakóit:

„Tormentera”.

(Folyt. követték.)

Egyveleg.

Üdvös moxalom Amerikából. Washingtonban társulat alakult, melynek célja lenne a női öltözetek készítésénél mind nagyobb takarékoságot hozni divatba. Tagjainak szigorúan el van tiltva, hogy két egymás után következő nyilvános alkalommal új öltözetben jelenjenek meg. Amerika szépei nem jó szemmel nézik ezt a jó szándékú kezdeményezést, s ezért a gazdálkodó társulatot elnevezték „Ócska ruhák klub”-jának.

Macskagyarmat. Egy amerikai üzletember az Erie-tó egy szigetén macskagyarmatot alapított s bokrúrt tenyészíti a szerencsétlen sorsra kárhoztatott ezüzcsovakat.

A növénytanomány kedvelői érdekelni fogja azon új, igen egyszerű eljárás, mely által mindenki önmaga készíthet bármily növénylevélről termé-

szethű lenyomatot. Az eljárás következő: Egy ív írópapír negyedrétbe hajtatjuk, egészen beolajoztatjuk, s mérsékelt nyomás alá téteitük, hogy az olaj egyenlő mérvben szivódjon be a papírosra. Azon növénylevél, melynek lenyomatát venni akarjuk, az olajos ív két alsó levele közé téteitük, s egy ideig ezalatt hagyatjuk. Midőn a növénylevél az olajos papír közül kivéteitük, finom olajhártyával van bevonva; ekkor tiszta, olajozatlan papírlapok közé téteitük és erősen sajtoltatjuk. Sajtolás után a levél kivéteitük, a két papírlapon semmi nyoma se látszik a lenyomatnak, csak akkor, ha finom graphit-porral behintetjük. A lenyomat elkészítésére porrá tört kolofonium-vegyítetük graphittal, a képdalra selyempapír téteitük s tüzes vasalóval levasaltatjuk, mi által a kolofonium elolvad, s a lenyomat megvan.

A „Chartreuse”. A Grenoble melletti francia karthauzi zárkában e világhírű pálinkát most is az ezelőtt 300 évvel megállapított eredeti recept szerint készítik. Ezt a receptet a főltár egy nagy kőve alatt gondosan lepecsételve őrzik még ma is, és rejték helyéből csak olyankor veszik elő, mikor új zárda főnököt választanak. Minthogy a zárda főnök néhány héttel ezelőtt elhunyt, az újonnan választandó főnök ünnepélyes procezsióval fog bevonulni,

PABLO VÉDI A KIS NINÁ.

SERVADAC HECTOR VÁNDORLÁSA.

a főltárhoz a recept fölbonthatására, melyet aztán a rendeltetelőlolvastak. A „chartreuse” eladása tömördek hasznót hajt, melyet a jámbor barátok a nálok gyakorta megforduló vendégek ellátási költségeire és a szegények segélyezésére fordítanak, míg nem csekély összeg jut abból évenként a pápának is Péter-fillicre gyanánt.

Szomorú adat Budapestről. A bécsi városi tisztviselő hivatal kiadván 1876-ra szóló jelentését, abban a [halálzárolásokról összehasonlító statisztikai adatokat is tesz közzé. A minden ezer lakos után meghaltak számát véve föl alapul, London az, mely Európa legegészségesebb városának mutatkozik. Itt 1000 után meghal 22.3 személy. Európa legegészségesebb városa Budapest, hol 41 ember hal meg 1000 közül, tehát kétszer annyi mint Londonban; Londonhoz sorakozik Turin, Brüsszel, Hamburg, Kopenhága, Amsterdam, Páris s Bécs 27.2 halálzárossal. Aztán következnek New-York, Róma, Berlin, (29.6 halálzárossal 1000 után) Nápoly, Milano, Borzsoló, München, Budapest. — Még megemlítjük a jelentésből, hogy Bécsben a rémes tettek városában 1876-ban 48 személy mult ki erőszakos halállal. Ebben az öngyilkosok nem foglaltatnak benne.

Murad ex-szultánról. A „Times” konstantinápolyi levelezője, ki a beavatott körökkel jó lábon áll, határozottan megcáfolja azt a lábrakapott hírt, hogy a trónról letett Murad szultán lelki épsége teljesen helyreállt volna, s most már csak azért őrzik zár alatt, nehogy szabadonléte veszélyes zavarokra adjon alkalmat. A „Times” levelezője ezzel szemben, közvetlen tapasztalat nyomán, azt állítja, hogy Murad egészségi állapotában mutatkozik ugyan javulás, sőt testi ereje visszatérni látszik, de megzavart értelme még mindig alanti fokán áll, s egyáltalán nem is várható, hogy lelki bajából kigyógyulhasson. Egyébiránt a „Times” levelezője szerint, ha a Murad exszultán teljes felgyógyulásáról szóló hír igaz volna, maga Hamid szultán lenne az első, ki egy pillanatig se maradna tovább a trónon, hanem azonnal átadná bátyjának, a kit megillet.

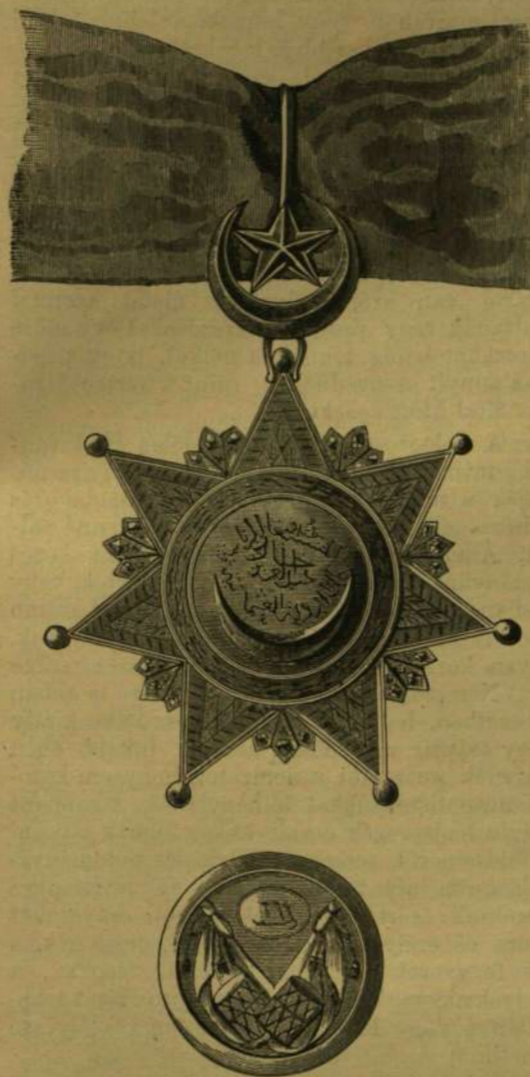
A föld legokosabb lényei. „A futó tündér” ezim alatt a „Figaro” Sand Georges egy csinos meséjét közli, mely elmésen jellemzi a mostani kort. A mese így szól: Valamelyik napon egy jó tündérral találkoztam, ki agg kora daczára, örületes sebességel rohant tova. „Ugy sietsz elhagyni bennünket, kedves tündér?” kérdeztem én. — „Oh, hagyj békében! — felelt vissza. — Nehány száz éve már, hogy nem láttam kicsi földedeket s most igazán nem tudom, hogy mint vélekednek felőle. Följárnok a leányoknak szépséget, az ifjaknak bátorságot, az öregeknek bölcseséget, a betegeknek egészséget, az ifjuságnak szerelmet, szóval minden jót, a mit csak tündér eladónak nyújthat — és valamennyien elutasítanak. Van pénz? — kérdezik mindnyájan s egyebet nem akarnak. Így tehát elsietek innen, attól tartva, hogy utójára még a rózsák is ott a bokron gyémánt ékszeret kérnek tőlem és a lepkeket azon vágy eszti, hogy fogatokban kocikázhasanak a réteken.” „Nem, nem, édes”, kiálták nevére a kis rózsák, melyek meghallották a tündér rágalmzását, „a mi leveleinket harmateseppek ragyognak”. — „És a mi szárnyainkon”, szóltak a pajkos lepkek, „arany és ezüst himpork csillog”. „Ezek az egyedüli okos lények, a kiket itt a földön visszahagytok”, mondá a tündér, mialatt tovább haladt.

Emancipatio. A londoni egyetem tanácsa a minap szótöbbséggel elhatározta, hogy ezental a nők is bármint karhoz beirathatják magukat. Ezt a hölgyek azon kolleganőiknek köszönhetik, kik különösen az orvosi téren tüntették ki magukat. Csak nem régrírták az angol lapok, hogy dr. Hoggan Erzsébet fényesen megcáfolta a tudósok azon véleményét, mely nemét az efféle foglalkozásokra képtelennek ítélte, s jó orvos. A londoni egyetem most alapszabályaihoz egy külön, a nőkre vonatkozó cikket csatol, melyet a kormány elé fog terjeszteni.

Olasz szójáték. Olasz lapok a következő elmés szójátékot közlik: „Mi hír a pápáról?” „Eumore (mendemonda), hogy fogva tartják.” „S ki tartja fogva?” „Vedd el a rumore-ból az első betűt.” „Umore, (szeszély) s súlyos a fogsága?” „Végé el megint egy betűt.” „More (meghal bele), de mikor?” „Ismét végy el egy betűt.” „Ore (nem sokára), s ki lesz az utódja?” „Megint egy betűt végy el.” „Re (a király), de melyik király?” „Vedd el az utolsóelőtti betűt is.” „E.” (Emanuele).

Az egészség mintavárosa. „Hygieia” elnevezéssel egy angol társaság akar illet alapítani, s a terv megvalósításához hozzá is fogtak, a mennyiben részvényeken a sussexi sivatagon egy alkalmas helyet vásároltak, s most tanácsoknak a város tervén, mely sok kertet és parkot fog tartalmazni. Maga a kiválasztott hely közel fekszik a tengerhez és vasúthoz. 1600 házat akarnak építeni, melyre mintegy 8000 lakót számítanak, egy-egy házra tehát összesen 5—5 lakó jutna. A tervet szerint a város közepén széles boulevard húzódik keresztül; lesz fődítt sétány is a tenger mellett, hogy a tengeri légviharos időben is élvezhető legyen. Kábító szeszé s italokat nem lesz szabad a mintavárosban árulni.

Az Oszmanije-rendjel.

A „Vasárnapi Ujság” egy közelebbi számában emlékeztünk meg, hogy a török kormány ama rokonszeny újabb biznyságául és megerősítéséül, mely a török és a magyar nemzet között fönáll, több hazánkiat tüntette ki rendjelekkel, ezek között *Pulasky* Ferenczet, a magyar Corvina-bizottság elnökét, ki az Oszmanije rendet kapta, míg a többiek a Medzsidi-rend III. osztályában részesültek. Bemutattuk már olvasóinknak a Medzsidi-rendjel rajzát, a melylyel a török uralkodó nem fukarkodik szerfölött, úgy hogy a krimi hadjárat minden idegen tisztje is megkapta azt.

Sokkal ritkábban adják azonban a Nisani iftikar rendet, melylyel mindig bizonyos rang van összekötve és az Oszmanijet. Ez utóbbi inkább katonai rendjel, de adják oly érdemekért is néha, melyeket a katonaiakkal egyenlő értékűeknek becsülnék. Hogy idegen kapja, a leg-ritkább esetek közé tartozik. E rendet Abdul Aziz szultán alkotta s alakja — mint rajzunkon látható — hétágú csillag, mely fölött a félholdba foglalt ótágu aranyos csillag mint szalagtartó szerepel. A rendjel zománcz színei a zöld és vörös. Az előbbi a csillag hét ágát és a belső karikát borítja, az utóbbi pedig annak kellő közepét, melyen a rendjelre vonatkozó török felirat olvasható aranyos betűkkel. Hátlapján dobok és zászlókból szerkesztett csoportozat van, mely e rendjel katonai jellegére utal. A zománczszínektől ment ezüst fém, mely a rendjel anyagát képezi, aranyozott, kivéve a csillag ágai közt levő sugarakat és a hátlap domborművi hadi jelvényeit, melyek eredeti ezüstszínezűek. A csillag átmérője 6.5 cmter, s vörösszegélyű zöld habos selyemszalagról csüng, mely a nyakra köthető fel.

Pulasky ezen érdemele a muzeumi régi-ségtárban szemlére kitért Corvinák közt foglalt helyet, mert — mint tréfásan megjegyezni szokta — nem ő, hanem a Corvinák kapták!

Vázlatok Oroszországról.

I.

A mostani keleti háboruban sokkal többet foglalkozunk Törökországgal, földével, népeivel, várai, védművei és hadseregével, mint a támadó féllel, az oroszokkal. Ennek két oka van, egyik az, mert egész rokonszenyünk a török felé fordulván: a két hadviselő fél közül, természetes, hogy róla akarunk többet tudni, s viszonyai, hadi és egyéb helyzete részleteibe minél jobban behatolni. A másik oka, mert a háború színhele a török birodalom levén, Európában úgy mint Kis- (vagy Elő-) Ázsiában, maokra az eseményekre szegzett figyelmünk is mindenütt török talajra, földre, népre, védművekre talál, s az orosz, mint betört találja az idegen földön, annak jogtalanul megrohanóját.

De irányozza a rokonszeny, s az események árja figyelmünket tulnyomólag bár a törökökre, kívánatos, sőt szükséges, hogy az ellenfélről is minél világosabb képet alkothassunk magunknak. Csak a ki mind a két küzdő félt, egész helyzetét, összes segélyforrásait, földé s népe minéműségét tökéletesen ismerné: állíthatna némi valószínűséggel biztos jóslatot fel, nem csak a jelen háború kimeneteléről, melynek — lehet — egy időközéi békvélvetet véget az európai diplomacia; hanem végkimeneteléről is ama nagy küzdelemnek, mely a Bosporus és Konstantinápoly birtokáért, s az egész kelet kulcsáért és kapujáért most a szláv csár és a török szultán közt foly, de talán a szlávcság, s a többi Európa közt fog folyni a nagy dráma következő felvonásában.

Az idegenek előtt kevésbé ismert része Európának egy sincs mint Oroszország. A turisták tőlünk nyugat felé mennek, hogy Német-, Angol-, Franciaországot lássák; az angol és francia utas Svajcztot és Olaszországot nézi meg, amott a természetet, itt a művészet csodáiban gyönyörködni, s ha keletebbre jár, legfőkébb a Dunán suhan le, a mint kedve tartja Budapestig, vagy Belgrádig, Orsováig — vagy épen Konstantinápolyt nézi meg. Csak elvétve megy Szent-Pétervárra a névpartit kristály- és jégpaloták fényét, a nyugati polgárisultság sikerült visszasugárzását megtekinteni: de eszébe sem jut beljebb hatolni az Európa egész keleti felét, s a mellett még fél-Ázsiát elfoglaló óriási birodalom belsejébe, a végtelen pusztaságokba, hol a vad kozák a Donban itatja harcra nyert lovat, az Ural bányáiban ezerek és ezerek görnyedeznek, s Szibéria jégsvatagait az elfojtott szabadság utolsó nyögéseit is elnyelik.

Oroszországról csak ilyen általános, határozatlan fogalmaink vannak; pedig a nagy birodalom nem csak magáért, hanem saját érdekünkben is, megérdemli, hogy megismerkedjünk vele; mert nem csak a mostani keleti háboruban szerepel, hanem a közel jövőben is talán egy századig is még döntő szerepe lesz kétségkívül az egész Európa alakulásában, s annál fogva a mi sorsunkra is — melynél egyszer már, egy végtetes percben, oly gúszosan s oly döntőleg lépett közbe.

Néhány évvel ezelőtt (1873. és 1874-ben) hosszabb és érdekes cikksorozat jelent meg a Revue des Deux Mondes-ban Oroszországról és az oroszokról; a szerző, Leroy-Beaulieu Anatole, a nagy birodalom fölött, népeit, ezek fajait, vallását, társadalmát huzamos utazás s közvetlen szemlelet után ismerteti. Három négy év óta nem történt, e különben is lomha nagy testben, oly nevezetes változás, hogy Leroy-Beaulieu cikksorozatát a legújabb keletűnek ne vehetők s belőle — és nyomán — egész bátorsággal ne kísérhetnők meg az orosz birodalom némely állapotaik vizolásáit.

Az első, a mi az orosz birodalomban meglep: terjedelme; majdnem 20 millió négyzetkilométer. Őt s fél millió csak európai része, vagy is tíz-tizenegyszer nagyobb mint a megcsontított Franciaország vagy az Osztrák-magyar monarchia; tizenöt-tizenhat akkora mint az egyesült Olaszország, vagy a három britt királyság. E roppant terület annyira tulhaladja az európai „nagy” birodalmak apró méreteit, hogy az összehasonlításért az égi testekhez kell folyamodni. A Humboldt észrevétele szerint, földünk felületének orosz kormánypálcza alatt álló része nagyobb, mint a hold felületéből a mennyit láthatunk. E szeretlen nagyságu biro-

dalomban a dolgokat másképp kell mérni, mint a többi európai országban. A földtalaj ott határtalan; hegyek, folyók nem szegedelik, természetes batárokként, részekre; roppant síkságai (a legnagyobbak földgömbünkön) Európa közepétől, a Kárpátok északkeleti aljától kezdve Ázsia közepéig, a világ legnagyobb heglánca aljáig nyulnak be, a Fekete- és Kaspitenger közt pedig a Kaukaszig, melynek alja a tenger színe alatt van, teteje pedig 800 méterrel magasabba emelkedik a Mont-Blanc örök-fehér csucsánál. Európai tavai: a Ladoga és Onega legnagyobb tók e kis világrészben; Ázsiában a Bajkal, legnagyobb az ó-világban; s az Aral legnagyobb az egész földön. Folyamai egészen arányban állnak pusztáival: Európában a Volga, mely roppant görbületű hosszu folyásával szinte kéri Európából; s Ázsiában az Obi, Jenizei és Léna, melyek egészen oda valók. De e borzasztó területek kilencz tízedrésben csaknem egészen néptelen, lakatlan még; az európai rész, mely legnépesebb, háromszorta gyérbb mint a többi Európa; az ázsiai terület roppantsága mellett, egy kisdor ország népességével alig bír; s mégis az összes birodalom 80,000,000 lelket számlál, két annyit, mint a többi keresztény államok közül a legnépesebb egy-egy.

A mi e rengeteg területen a legzembe ötlőbb, s annak valódi jellegét alkotja: *tagolatlansága*. Európa nyugoti s déli része csupa félsziget, hegyek s folyók által részekre osztott, természetes határokkal eltagolt, sőt elaprózott föld. Oroszország *egy darab*; valódi kontinentális ország, a milyen nincs több a világon.

A mi a többi Európának, épen tagoltságából következő nagy előnye, tengeri, s mérsékelt klímája, az Oroszországnak merőben hiányzik. Mint földrajzi fekvése, úgy klímája is egészen kontinentális. A tél szigora és a nyár heve egyaránt végtetekben jár. A közép hőmérséklet is mindig csalárd, s megbízhatatlan. Az izotherm vonalak nyáron egész a polusi vidékig felnyomulnak, télen egész délig le; úgy hogy januárban az orosz föld legnagyobb része a fagyos övhez, júliusban a meleg éghajhoz tartozónak látszik. Százraa tömörkedéséhez képest tengere kevesebb vagy távolabb van, mintsem éghajlata végtetességeit mérsékelhetné. Egész testével Ázsia roppant kontinensére fekszik, úgyhogy a tulajdonképeni Európa, természetleg, csak a Bálti- és Fekete-tengereknél kezdődik, s azoktól nyugatra terjed, míg Oroszország egy testet alkot Ázsiával. Nincs is tulajdonképeni természeti határa, mely ettől elválasztaná: az Ural hegység és folyó csekélyebbek, semhogy ilyenül szolgálhatnának.

Kegyetlen éghajla, végtelen pusztasíksága, gyér erdői mind alkalmatlanná teszik az európai kultúra tenyészésére s kifejtésére. Eg és föld egyaránt keveset ígér, s kedvezőtlen. S a mi terméke van: azt is nehezen bírja hatalmába hajtani, s felhasználni az ember. Állati és növényi tenyészete, fauna és flora, egyaránt szegényes, egyhangú; csak a lelketlen, rideg talaj sok, határtalanul; az élet kevés, alig lüktető. A föld maga annyira szenvedéleges, hogy engedi magát szántatni, legelni, az ember kénye-kedvékint; nem fejt ki ellenállást, de legnagyobb részében buja természetiség sem; nem igényli, mint az amerikai telepítvény, a néger rabszolga marha-munkáját, de nem is fizet egy veríték után. Az ember csak két hatalmas akadálylyal küzd: a hideggel és a terület nagyságával, de ez a kettő elég, lehetetlenné tenni a dús tenyészetet, a munka jutalmazó sikerét, a valódi életet.

S e csaknem végtelen terület, Laplandtól, hol a tarádn él, a Kaspitenger mellékeig, a hol a teve honos, daczára, hogy három különböző égvőben fekszik, egészben véve mégis egyforma, változatosság nélküli. Csak nehezen s lassu átmenetekben lehet megkülönböztetni benne az egyes részeket. A legridegebb rész, a Fehér-tengertől s Archangel vidékétől Moszkva és Kiew határaig nyulik délre. Itt a tél az év felét foglalja el, s alig enged időt a földmívelésre és a tenyészetre. A birodalom közepe, az a leg-erőtlenebb nagy síkság többet ígér, legalább a jövőre, ha majd kellelőleg mivelve lesz. Mig délebbre, az Azovi- és Fekete-, meg a Kaspitengerek vidékén, hol a talaj fekvése a legmelyebb, merre a birodalom nagy folyói: a Volga és Don ömlenek, az égal majdnem tropikus, legalább nyáron át; de nedvessége aránylag

Egy határozott hasznú péntek, vagy annak helye egyszeri lgtatásnál 15 krajczár; többeslő lgtatásnál 10 krajczár. Bélyegülj külön minden lgtatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdményeket elfogad Bécsben: Hasenstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse II. Seilerstraße Nr. 2 és Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.

Martiny F. H. és Fia

Budapest, IV., váci-utca 17.
Ajánlja a t. ez. uraságoknak jól felszerelt raktárát: saját készítményű

dobány- és szivarpipát, valamint badeni s török meggy-fa csibükszárait a legolcsóbb árak mellett.

Szó- vagy levelelbeli megrend-ések bármily czimer, monogram vagy más feljegyekkel az elismert jó készítményi módorban eszközölhetnek.

Kívánatra árjegyzékek franco szállítatnak.

Minden családnál nélkülözhetlen a Délmagyarországi tápláló és egészségi kávé.

Mint legjobb szer elismert minden gyengéknek, valamint hosszas betegségek után fellábadtaknál, szintgy felnötteknél, kivált pedig gyermekeknek, gyűvel, liperésés, hasmenés, sápkór és idegbajok ellen; továbbá mint kitűnő gyomorszer és pedig gyomorjajkálálati valamint torokgyógyászat (Diphtheritis) mint kitűnő présratív gyógyszer ajánlható.

Csomag ára 90 kr., kis csomag 50 kr.

Valódi minőségben kapható maga a készítőnél Fáykiss József gyógyszerésznel Temešvárosten szintgy a főraktárban Budapest: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, király-utca 7. — Thallmayer és Társa.

TANULÓNAK

felvétetik alólírótnál, tisztességes szülőknek ép egészséges 12-13 éves fíjok, ki legalább is az elemi osztályokat végezte

Beliczay Béla, mézeskalácsos és viaszgyertya-öntő Budapest, VII. ker., kis mező-utca 35, és IV. k., kigyó-utca a gyógyszerár mellett.

Különös figyelemre méltó!

A hírneves dr. FORTI-féle sebtapasz

mely rendkívüli győgyereje, elválasztó, érlelő s fájdalomt csillapító hatása által leggyorsabb, legbiztosabb s egyszerűen gyökéres győgyulást eszközöl különösen bajokban. Egy csomag ára 50 kr., nagyobb csomag 1 frt használati utasítással együtt, postán küldve 20 kr-rel több.

Központi küldeményező raktár Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-utca 7. sz.

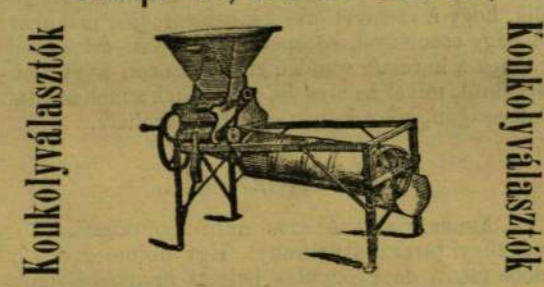
Bécsben Pleshan F. X. gyógyszerárban, István-tér 1. szám. Dr. Girtler F. gyógyszerárban, Neubau, Kaiserstrasse Nr. 90. — Grätzben: Nedved A. gyógyszerárban a Mur-téren. — Továbbá kapható Budapestben: Jerevits M. a nagy (3) koroná-utca. — Formágyi P. gysz. három koroná-utca 26. sz. — Igább Wagner D. váci-utca és a nagy Kri-tóf hoz' esmált győgyárban, Kri-tóf-tér sarkán; és idősb Dr. Wagner D. győgyárban, váci boulevard 59. — Egerben R. gőgyosa nádor-utca 2. — Telkessy J. udvari győgyoszerárban a várban. — Wlasehek E. győgyoszerárban a Kriszina-városban. — Frum J. Schwartzmayer K. gysz. viatekos fő-utca. — Klesdorfer G. gysz. Tabán-ban (Közváros) fő-utca. — Alás-Lendvász: Kiss B.-nál. — Aradon: Rosányi M. gysz. urnál. — B-Ujfalun: Sárthely L. — Bekes-tvárosban: Biener B. — Bőd-Szent-Mihályon: Lukács F. — Debreczenben: dr. Róthachek V. E., Tamassy K. és Göllt N. Duna-Földvárban: Nádhera P. — Egerben: Schüttig J. és Köllner Lőr. — Eperjesen: Isépy Gy. — Győrújváros: Csontogér J. — Győgyösöd: Merész N. — Győrött: Lehner F. — Huszton Todorovics J.-nél. — Jászberényben: Teichler E. — Jolváron: Kecskény T. — Kassa: Koregkó A. — Wandraachek K., Mejay G. és Hegedűs L. — Keszmarcon: Generasiach C. A. — Komáromban: Grótschek Zs. — Léván: Boleman Edó. — Vező-Berényben: Baranyi M. — Miskolczon: Dr. Csáthi, Szabó és Mayer E. gőgyosa. — M.-Szegeten: Héder L. — Mitter-erzon: Korstonoschitz A. főútnál. — N.-Kanisán: Prager Béla. — N.-Károlyban: Sztér J. — N.-Szombaton: Pántosch R. — N.-Váradon: Huszella M. és Molnár J. gőgy. — Nyirebáthoron: Sztruhár J. — Nyiregyháza: Korányi J. gysz. és Kovács S. — Pakson: Malatinszky S. — Pétervárt: Sipőcz J. — Pusztaszerben: Postóry B. — Putnokon: Fekete N. — Rimaszombaton: Hamalár K. — Rosnyón: ur. Pósch J. gysz. és Hirsch J. N. — S.-A.-Ujhelyen: Gallik G. és Pinter F. — Nőmgyoron: Stamborczyk L. — Szatmáron: Bosain J. — Sz.-Fehérvárott: Braun J. és Diebálla Gy. — Székelyhádon: Szabó J. — Szombathelyen: Pillich F. — Tarpán: Monó T. — Temesvárosten: Focher J. E. és Pap J. — Tésón: Agoston Gy. — T-Ujfalakon: Rótyó G. — Tokajban: Dr. Juhász P. — Ungvárosten: Lám Sándor gőgyosa. Speck J. Peltácsky A. és Krausz A. — Veszprémben: Ferenczy K. — Vilyányon: Fekete E. — Zircen: Teitel J. — Zólyomban: Stech L. Erdélyország, Kolozsvárt: Valentini A. és Wolf J. — Brassón: Fabiek E. és Gyertyánffy J. és fánál. — Hátszegen: Mátéfi B. gőgyosa. — M.-Vásárhelyt: Bucher M. — Szászváros: Reckert E. K. Ezen kitűnő hatású, nem eléggé ajánlható győgytápasz készítője Forti László. Lakása: Buda, rászváros, Ferencz-tér 719. sz.

KARNER JÓZSEF, kárpitos-mester,

ajánl szalon-garnitúrákat: 1 kanapé, 6 fauteil, gazdag faragványokkal, kelme nélkül 85 frt; valamennyi garnitúra fehér vászonnal csinosan bevonva, kárpitozásra készen áll. Kelme-mennyiség: 1 garnitúrahoz 1/4 széles 9 1/2 méter. Legújabb renaissance-garnitúrák tömör díttáblá, igen finomak, a legnagyobb választékban. Kész minta-garnitúrák fölten raktárban. Terem: váci-körút 61. szám. I. emelet, a lipótvárosi templommal szemben.

ROBEY és TÁRSA

Budapesten, illői-út 1-ső szám,

ajánlják a közeleddi időnyre konkolyválasztó-gépeiket, szelelő-tisztító-röstálat, közkedveltségű 13 soros 2 löerejű sorvetőgépeiket, valamint

szórvavető-gépeiket,

szeleska- és röpavágó-gépeiket és minden a gazdasági szakmába vágó gép és eszközökkel.

Bővebbi felvilágosítások és árjegyzékekkel készséggel szolgálnak ROBEY és TÁRSA.

20 esztendő köhögés, mell-, tüdő- és gyomorjajkálálat a valódi Hoff-féle malátakészítmények használata által megszűntetettnek.

A Hoff János-féle cs. k. malátakészítmény-gyárnak Bécsben, Graben, Bräunerstrasse 8.

Budapesten, kalap-utca 10.

41-szer kitüntette és nyolcszor 1876-ban legmagasabb helyen szabaddékozva.

Gradina. Miután az Ön malátá-egészségi eszközéje győgye gyomromra igen hasznosnak bizonyult, küldjön nekem ismét 2 fontot az 1. számból. Kovacevich József, plébános és szentszéki ülnök. — Az Ön malátakivonat-egészségi sőre nem csak huszéves köhögésemet szüntette meg, hanem ujjolag megis erősített. Báró Eberhard, alezedeles Gubenben. — Zempelburg, Marienwörder ker. Malátá-készítményei nálam is majdnem esodálatos módon sikereseknek bizonyultak; egy emberöltő óta hurutos köhögésben szenvedtem, melyhez most 56 éves koromban jelentékeny testi győgyeség is járult. Az Ön malátakivonat-egészségi sőrének hosszabb használatát folytán nemcsak visszanyertem testi erőmet, hanem esodálatra méltón régi köhögésben is megszűnt. Kamnitzer P. Győgyosa, szül. Guntstadt. — Répcezinak. Kérek postafordultával 1/2 font malátá-egészségi eszközéjét és malátá-mellzokorkákat. Be kell ismernem, hogy e készítmények köhögésemet nagyon esikkentették. Kisfaludy Teréz. — D o m a r a z (Csehországban). Miután nőimél, ki idült köhögésben és gyomorhuruban szenvedett, a jeles Hoff-féle malátakivont (melyet már kétszer hozattam) használatát után jelentékeny javulást érez, kérek újabban egy részt abból küldeni Girtler Lipót, majordomélt. 3608

ÁRAK:

Malátakivonat-egészség-sőr palackja 60 kr. Lada és palackokkal: 6 palack 4 frt — 11 palack 6 frt 60 kr. — 28 palack 16 frt — 58 palack 32 frt. — 1/2 kilo malátá-eszközéje I. 2 frt 40 kr, II. 1 frt 60 kr, III. 1 frt. (Nagyobb mennyiségnél árkedvezménynyel.) — Malátá-cukorkák zacskója 60 kr. (1/2 vagy 1/4 zacskóval is kapható). — Gyermek-táp-malátaliszt 1 frt. — Konezentrált malátakivonat 1 palack 1 frt, 60 kr-ért is kapható. — Egy kész malátá-füldő 80 kr-ba kerül.

Gyári raktár és fő-letél: Budapest, kalap-utca 10. sz., bemenet a kapu alatt.

Raktár: Török József győgyoszerárban király-utca 7. sz. a.

Mulattatásul!

Hamkú függő hinta-ágyak könnyen magaval vihetők, gyermekek számára frt 2.70, megdötteknek valót forint 4.85, 1000 font hordképességűk frt 6.50, főnök 14.50, 22-25 frtg.

Torna eszközök: Hagyó 5.25, kotelhagó 8.50, maszkórel 5.40, csomós kötel 7.80, hágyó-tápez 8.50, trapez karikákkal 8.80, gyermekhintá 12.50, dr. Schreber-féle teljes torna-eszközök javollál frt 14.50. Tornaegység kilo 30 kr.

Elpusztultalan pánt- eszlakát frt 3.50-15.1; Waterproof (villaként) nádószedők üti (an) kelméből frt 4.50-10; kőbőszegés eszlakát frt 3-6.50; nagy uti-ládák frt 8.50-15; kőbőszegés eszlakát frt 4-7; főnök ad-ládák, nagycok frt 16-4 (hosszúság megjelölése kívánatos); uti-nagycok frt 2.80-7; hór uti-ládák frt 3.50-9, szűles fenekek frt 4-12; válla függőszedők táskák frt 1.80-12; al-necesszárok frt 5, 6-8; új piad- és eszary-tekercsek frt 6, 8, 12; 12; piad-szűjjak 95 kr.—frt 2; pinczetek frt 3, 5-8; legkényelmesebb labori ágy: új angol uti-vakár legpárna frt 14.50.

Adom-nies Flobert-puskák: csel- vagy madár-lövéses számra frt 14, 18-27; 2-sős golyós gyalog 30 kr. frt 1.50; serecs 1.50-2.00; kipróbat hat-lövésű revolverek frt 6, 8-10; vesetők frt 8, 10-12; lúd-gy-revolverek frt 17, 19-21; bot-fegyverek frt 7, 10, 17, 20-3; fűvadás-bot 70 kr.; hozzá valót nyilvadás 5 kr.; ágyag-csók 1.50; szűles 15 kr.; mozdára folszerelt csatlóba frt 9.

Füldő- vagy uszó-fűkötők, uszó-óvek frt 6, 7-8; szebban hordható füldő hordó-rók 50 kr. frt 1.50; szűles-cso. -b

Szeleses használati léghajók 70 kr.—frt 1.80; Impionok 15 kr.—frt 1-0

Botaniráló-szelenczék 1.40, 1.80, 2-2.00; Kugany-labdák, Nagyobb szűles, 4, 6, 7; narabot katek, frt 10, 4-6.

Nagy kug izó bábuk frt 2.25-3.50; lignum szentum golyók frt 1.40-4.

Levél által is megrendelhető követéss réim alatt: KERTESZ TÓDOR BUDAPESTEN, Dorottya-utca 2. sz.

Növeldei értesítés.

Middőn szerencsén van értesíteni a mélyen tisztelt szűleket, miszerint intézetem elemi és gymnasiumi osztályába jövőre is 6-15 éves növendékeknek veszek fel; s ezek lehetnek:

- a) bentlakók, teljes ellátás mellett,
- b) bejárók, csupán oktatás végett,
- c) f. lkosztosok, kik dében az intézetben étkeznek, és vagy a délutáni tanítás végeztével távoznak, vagy estvel 7-8 óráig maradnak, hogy más napra kapott feladataikat is az intézetben dolgozzák.

A tanév végén pedig törvényszabta uton nyilvános gymnasiumban vizsgálatnak meg növendékeim, és állam-érővényes bizonyítványával láttatnak el, mint ez eddig is mindenkör történt: tisztellett kérem egyszerűen, méltóztassanak idevonatkozó leveleiket Budapestben, IV. ker. cukor-utczában 6. sz. házamba folyó ú 20-ig hozzám, azontul pedig helyettesemhez, Barzó József urhoz utasítani, ki, mint intézetemben 24 év óta működő tanár, szakismerettel ad felvilágosítást, megküldi részletes programmat, s beírást és felvételt érvényesen teljesít.

A rendszeres tanítást, több felől történt fölkerés következtében, szeptember 10-én kezdjük meg; előbb jövő növendékeket szivesen látok s hasznosan foglalkoztatok. Alkalmazást adhatok egy gyakorlott elemi, egy latin és egy mennyiségtani tanítónak, ki, ha németül is beszél, előny. — Budapest, 1877. július 4.

Szónyi Pál, királyi tanácsos, magánfűvelde tulajdonos.

A FRANKLIN-TARSULAT magy. irod. intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4) megjelent és kapható: ÁBRÁZOLÓ MÉRTAN

reáliskolák felső osztályai számára.

Írta KRISZ FERENCZ.

Első rész: Derékszögű vetülettan. (I-IV. fejezet.) A hatodik osztály számára. 19 a szöveg közé nyomatott fametszetű ábrával és X táblával. Ára füze 1 frt 60 kr.

Jókai munkái. 100.

ELBESZÉLÉSEK.

Két menyegző. — A vérontás angyala. — Petőfi. — A magyar sűr: Amerikában. — A hosszuhajú hölgy.

Ára füze 40 kr.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDSÁGOK együtt: egész évre - 12 frt félre - - - 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre - - 8 frt félre - - - 4 * Csupán a POLITIKAI UJDSÁGOK: egész évre - - 6 frt félre - - - 3 *

30. szám. — 1877. Budapest, július 29. XXIV. évfolyam.

VIDDIN ÉS NIKÁPOLY.

HALÁL perze kétségkívül sokkal érdekesebb a születésénél, és pedig ugy a nemzeteknél, mint egyes embereknel. A születéskor a Napoleonok és köznapfi filiszterek alaktalan, csuszap embryója csak ugy hasonlít egymáshoz, mint egyik gombóc a másikhoz. Székelyesen szólva, az ember még egyáltalán „nem tud-hassa“, melyikből mi válik, Caesar-e vagy kalapos inas?

De aztán már az enyészet, a halál pillanata mennyivel érdekeltőbb, költőbb még egy közönséges, alacsony sorsu ember ágyánál is; hát még, az a legkérelmelemből és épen azért legtisztelteméltóbb, mert legigazságsabb és megvesztegethetlenebb demokrata hatalom, halál ő kegyelmeletlensége valamely rendkívüli egyéni vagy nemzeti nagyságot

készül leválni soha ki nem csorbuló kaszájával?

A pillanat érdekességének feszítő voltát az illető nagy multja mellett emeli még a kimulás eshetőségének bizonytalansága is. Mert az isten és a gondviselés kegyelme kifogyhatatlan, az emberi egybevetés határai pedig szűkek, korlátoltak. És ha a szerető rokonok ohajtásai megmenthetnék az illető beteget, ekkor persze haláleset soha sem is fordulhatna elő. És hogy ha a mi rokon — magyar — rokonszenvünk jámbor ohajtásai, reményei megmenthetnék a török európai állam életét, ekkor természetesen ovakodnunk kellene föltenni ez eshetőséget. Így azonban, a mint a dolgok állanak, bármennyire ohajtjuk is a török fegyverek diadalát, de vakon és feltétlenül biznyuk abban nem csak nem erény és mitse használ a nagy betegnek, de sőt, ha képesek volnánk segíteni, épen azt kellene föltételeznünk, hogy vele valami

emberi történhetik és e föltetésben segítségére sietnünk, hogy megmentsük őt a fojtogató gyilkos körmei közül.

Miután azonban ezt nem teszszük, sőt mi több és agasztóbb, kivülünk más hatalom se teszi, sőt ellenkezőleg, ugy látjuk, hogy valamennyi csakis épen a halál eshetőségére kalkulál, és lázas, alig titkolható mohósággal lesik mindannyian, hogy majdan mit tulajdonítsanak el a kimulandónak örökéből, ennélfogva a mi gyöngéd érzelmességünk vagy érzélgős gyöngédségünk nem változtatna semmit a pillanat komolyságán. Ohajtjuk az európai török állam sértetlen fönnmaradását, de épen azért, redék nézve legéredkesztőbb e nagy multú szomszéd-állam jelen élethalál-küzdelme, mint a kik szintén vele azonos bajban sinlődünk és a leggonoszabb kimenetel sejtelmének borsalmát fokozza bennünk a baljós gondolat, hogy vajjon épen e rokon betegség közönségénél fogva, nem ke-

VIDDIN SÁNCZAIN.